

PATVIRTINTA
Kelmės rajono
savivaldybės tarybos
2006 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. T-286
(Kelmės rajono
savivaldybės tarybos
2014 m. spalio 27d. sprendimo Nr. T-284
redakcija)

**KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAS
2014 - 2020 METAMS**

TURINYS

Trumpiniai	7
1 Įvadas	8
2 Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga	10
2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	10
2.2 Kelmės rajono gyventojai ir būstai	13
2.3 Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, komunalinių atliekų susidarymo norma	14
2.4 Komunalinių atliekų susidarymas	17
2.5 Mišrių komunalinių atliekų sudėtis	18
2.6 Komunalinių atliekų panaudojimas ir perdirbimas	20
2.7 Antrinių žaliavų tvarkymas	20
2.8 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	23
2.9 Specifinių atliekų tvarkymas	25
2.10 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir šalinimas	27
2.11 Gyventojų aprūpinimas konteineriais	28
2.12 Atliekų surinkimo priemonių poreikis	29
2.13 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos	29
2.14 Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis	30
2.15 Komunalinių atliekų tvarkymo ir šalinimo įrenginiai bei jų pajėgumai	31
2.16 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo	34
2.17 Visuomenės informavimo ir švietimo priemonės atliekų tvarkymo klausimais	35

2.18	Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados	35
3	Komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2014 -2020 m.)	40
4	Komunalinių atliekų tvarkymo tiksliai, uždaviniai ir užduotys 2014-2020 m.	42
4.1	Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė	43
4.2	Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu	44
4.3	Kelmės rajono savivaldybei nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	44
4.4	Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės 2014-2020 metais	48
4.5	Atliekų naudojimo ir perdirbimo užduotys	48
4.6	Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatacinės išlaidos	58
4.7	Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas	60
4.8	Savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai	61
4.9	Plano įgyvendinimas, peržiūra ir atskaitomybė	63
5	Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 m.	64

LENTELIŲ SARAŠAS

1 Lentelė.	Gyventojų skaičius Kelmės rajone gyventojų surašymo metu 2001 ir 2011 metais.	13
2 Lentelė.	Kelmės rajono savivaldybės gyventojų skaičius mieste ir kaime (2011 metų surašymo duomenys).	13
3 Lentelė.	Kelmės rajono savivaldybės namų skaičius 2011 metais.	14
4 Lentelė.	Atliekų susikaupimo normos.	15
5 Lentelė.	Atliekų turėtojų skaičius	16
6 Lentelė.	Komunalinių atliekų susidarymas ir šalinimas Kelmės rajono savivaldybėje 2010-2013 m.	17
7 Lentelė.	Komunalinių atliekų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.	17

8 Lentelė. Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis 2012-2013 metai	19
9 Lentelė. Kelmės rajone surinktų komunalinių atliekų naudojimas/perdirbimas 2010 - 2013 metais.	20
10 Lentelė. Kelmės rajone naudojami antrinių žaliavų surinkimo konteineriai	21
11 Lentelė. Konteinerių talpa ir skaičius antrinių žaliavų surinkimui APP ir DGASA aikštelėse	21
12 Lentelė. PA ir Stiklo atliekų surinkimui konteineriai skirti individualiems namams	22
13 Lentelė. BSA šalinimo uždaviniai Kelmės rajono savivaldybėje	23
14 Lentelė. Rūšiuojamojo surinkimo konteinerių kiekis bioskaidžioms atliekoms	25
15 Lentelė. DGASA finansavimo šaltiniai ir lėšos (litais)	26
16 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybėje naudojamų mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai (2012 ŠRATP)	27
17 Lentelė. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.	28
18 Lentelė. Kelmės rajone įdiegtos papildančios sistemos.	29
19 Lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas gyventojams Kelmės rajone 2009-2013m	30
20 Lentelė. Kelmės rajono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai	31
21 Lentelė. Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno Jurgeliškių k. 9 (buvęs - Aukštrakių). projektiniai parametrai.	32
22 Lentelė. Planuojamo MBA įrenginio našumas	32
23 Lentelė. senų sąvartynų (šiukšlynų) uždarymas	34
24 Lentelė. Senų rajoninių sąvartynų (šiukšlynų) uždarymo finansavimas (litais)	34
25 Lentelė. Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas	36
26 Lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas	39
27 Lentelė. Gyventojų skaičiaus prognozė 2014-2020 metams	40
28 Lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė tonomis per metus	41
29 Lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė (tonomis)	41
30 Lentelė. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (planavimo laikotarpis 2014-2020 m.) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	45
31 Lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo šrautai pagal atliekų tvarkymo būdą Kelmės rajone bei Šiaulių regione 2014-2020 m., tonomis.	49

32 Lentelė. Valstybinio atliekų plano įgyvendinimas Kelmės rajono savivaldybėje 2014 - 2020 metais	50
33 Lentelė. Antrinių žaliavų tame tarpe ir pakuotės atliekų surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.	51
34 Lentelė. Užduotys ir terminai įtraukiami atnaujintoje sutartyje su GIO.	52
35 Lentelė. Reikalavimai schemos atnaujinimui.	52
36 Lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų tame tarpe ir maisto (virtuvės) sutvarkymas/surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.	53
37 Lentelė. Specifinių atliekų sutvarkymas/surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.	55
38 Lentelė. Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kaštai	60
39 Lentelė. Plano vertinimas.	61
40 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 2014-2020 metų įgyvendinimo priemonės	65

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 Paveikslas. Antrinių žaliavų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.	22
2 Paveikslas. Žaliųjų atliekų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.	24
3 Paveikslas. Specifinių atliekų surinkimas Kelmės rajono savivaldybėje, 2010-2013 metais	26

Trumpiniai

APP - Atliekų priėmimo punktas;

BSA - Biologiškai skaidžios atliekos;

DGASA - Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė;

EEĮ - Elektros ir elektroninės įrangos atliekos;

ES - Europos sąjunga;

GIO - Gamintojų ir importuotojų organizacijos;

KAK - Kietasis atgautasis kuras;

MBA - Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginiai;

PA - Pakuočių atliekos;

ŠRATC - Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras;

ŠRATP - Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planas;

VSATP - Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas;

VATP – Valstybinis atliekų tvarkymo planas

1 Įvadas

Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014-2020 metams parengtas siekiant atnaujinti 2006 m. spalio 26 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-286 patvirtintą Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą, atsižvelgiant į naujus teisės aktus bei atsiradusias naujas užduotis savivaldybei. Šis planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams (Žin., 2010, Nr. 149-7654) reikalavimus.

Komunalinių atliekų tvarkymo planavimo tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane 2014-2020 m. nustatytos priemonės, užtikrinančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane ir Šiaulių regiono plėtros tarybos 2012 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr.51/5S-25 patvirtintame Šiaulių regiono atliekų tvarkymo plane 2014-2020 m. nustatytas užduotis.

Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo plano 2012-2020 m. tikslas – suderinti Šiaulių regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Šiuo planu numatyta įgyvendinti Europos Sąjungos finansuojamo projekto „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ priemonės. Šiaulių komunalinių atliekų tvarkymo regionas apima Akmenės rajono, Joniškio rajono, Kelmės rajono, Pakruojo rajono, Radviliškio rajono, Šiaulių miesto ir Šiaulių rajono savivaldybių teritorijas.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014-2020 m. sudaro šios pagrindinės dalys:

- › esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
- › komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2014 -2020 m.);
- › komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014-2020 m.
- › plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- › plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai;
- › Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 m.

Už Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimą yra atsakinga Kelmės rajono savivaldybė ir VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – ŠRATC). Sprendimus dėl šio plano pakeitimų priima Kelmės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į ŠRATC ir Kelmės rajono savivaldybės administracijos siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais ekonominiais partneriais.

Šiam planui, vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše (Žin., 2004, Nr. 130-4650) numatyta tvarka, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras.

2 Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga

Kelmės rajono savivaldybės teritorijos plotas 1705 kv. km., kurią sudaro 11 seniūnijų: Užvenčio, Vaiguvos, Kelmės, Kelmės apylinkių, Kražių, Kukečių, Liolių, Pakražančio, Šaukėnų, Tytuvėnų ir Tytuvėnų apylinkių.

2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, vežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams - fiziniams ir juridiniams asmenims.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) nuostatomis, už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savo teritorijose yra atsakingos savivaldos institucijos. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą jos gali pavesti (kaip privalomą užduotį) savivaldybės ar kelių savivaldybių įsteigtai įmonei (šiuo atveju - ŠRATC).

Siekdamos palengvinti bendradarbiavimą kuriant naują regioninę atliekų tvarkymo sistemą 7 Šiaulių regiono savivaldybės 2002 m. birželio 25 d. įsteigė viešąją įstaigą „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“, o 2005 m. lapkričio 30 d. dalininkų susirinkimo sprendimu buvo patvirtinti šios įstaigos įstatai. 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9 buvo patvirtintas Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas, kuriame numatyti Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo etapai ir šios sistemos organizavimas.

ŠRATC palaipsniui perima iš Šiaulių regiono savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos organizatoriaus funkcijas, į kurias įeina savivaldybių ir regiono atliekų tvarkymo planų rengimas, atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų rengimas, atliekų surinkimo, atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų pirkimo konkursų organizavimas, sutarčių pasirašymas ir jų vykdymo kontrolė, duomenų apie atliekų srautus rinkimas ir registravimas, rinkliavų už atliekų tvarkymą rinkimas. 2005 balandžio 26 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-117 ŠRATC buvo pavesta vykdyti atliekų tvarkymo funkcijas ir užduotis Kelmės rajone. 2006 m. birželio 16 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-172 ŠRATC buvo pavesta eksploatuoti Kelmės rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Koncesijos sutarties teikti Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje viešąsias atliekų tvarkymo paslaugas pabaiga yra 2020 m. gruodžio 31 d.. ŠRATC funkcijos ir užduotys Kelmės rajono savivaldybėje:

- › organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (rengti atliekų tvarkymo planus ir taisykles, organizuoti atliekų tvarkymo paslaugų konkursus, rengti konkursines dokumentacijas, rengti vietinės rinkliavos įvedimo dokumentus, atliekų naudojimo ir šalinimo regioniniame sąvartyne techninį reglamentą);

- › organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad miestai ir gyvenvietės būtų aprūpinti: atliekų surinkimo ir išvežimo priemonėmis; atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje priemonėmis; butyje susidarančių pavojingų atliekų surinkimo priemonėmis; butyje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didžiųjų atliekų, padangų surinkimo priemonėmis;
- › dalyvauti pertvarkant atliekų tvarkymo – perdavimo grandies infrastruktūrą atnaujinant atliekų surinkimo transporto ir konteinerių parką, organizuojant atliekų surinkimą rajono teritorijoje;
- › vykdyti atliekų tvarkymo sistemos monitoringą rajone (susidarančių atliekų srautų apskaitą, ataskaitų rengimą, atliekų surinkimo operatorių darbo priežiūrą ir kontrolę, visuomenės informavimą apie monitoringo rezultatus);
- › pasirengti vietinės rinkliavos įvedimui (rinkliavos dydis turi kompensuoti atliekų surinkimo ir transportavimo, sąvartyno eksploatavimo, atliekų rūšiavimo, infrastruktūros plėtros, sąvartynų uždarymo ir priežiūros po uždarymo bei vietinės rinkliavos administravimo išlaidas) nuo 2007 sausio 1 d. ir jį organizuoti;
- › pritarti visos regiono atliekų tvarkymo sistemos vieningumui bei solidaraus rinkliavos dydžio taikymo principui, patvirtinant atliekų tvarkymo planą bei taisykles. ŠRATC rinkliavos dydžio skaičiavimuose naudoti tą pačią metodiką bei standartus;
- › vykdyti vietinės rinkliavos rinkimo administravimo funkciją vietinės rinkliavos lėšas pervedant į savivaldybės biudžetą (nuo 2015 sausio 1 d. Kelmės r. savivaldybė rinkliavą administruos pati, sprendimo Nr. T1-152);
- › pagal grafiką perimti pagrindinį savivaldybės sąvartyną ir sąvartynus, kuriems reikalingi uždarymo projektai, organizuoti šių sąvartynų eksploataciją, jų uždarymą po to, kai bus įrengtas regioninis sąvartynas Aukštrakiuose, vėlesnėje stadijoje – šių sąvartynų priežiūrą;
- › kreiptis į LR aplinkos ministeriją dėl regioninės atliekų tvarkymo sistemos organizavimo, įdiegimo bei funkcionavimo būtinų teisės aktų pataisų inicijavimo.

Vadovaujantis Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos administravimo sutartimi, Kelmės rajono savivaldybė atlieka šias funkcijas:

- › nagrinėja ir priima savivaldybės kompetencijai priskirtų ŠRATC siūlomų teisės aktų, reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymą, pakeitimus;
- › sudaro palankias sąlygas komunalinių atliekų tvarkymo sistemai kurti, funkcionuoti ir vystyti;
- › derina ŠRATC siūlomų konteinerinių aikštelių įrengimo vietas ir nustatyta tvarka sprendžia žemės sklypų aikštelėms skyrimo bei detaliųjų planų rengimo klausimus;
- › pagal savo kompetenciją atlieka visus veiksmus, kad ŠRATC gautų teisės aktų reikalavimų nustatyta tvarka visus leidimus įrengti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros objektus;
- › nustato pagal ŠRATC atliktus pagrįstus skaičiavimus patikslintus vietinės rinkliavos dydžius;

- › derina Aplinkos ministerijos nustatytoms gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti, gamintojų, importuotojų, jų įsteigtų organizacijų ar atliekas tvarkančių įmonių, kurioms gamintojai ir importuotojai sutartiniais pagrindais paveda tvarkyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekas, gaminių ir (ar) pakuotės atliekų surinkimo iš komunalinių atliekų srauto sistemų diegimo sąlygas arba teisės aktų nustatyta tvarka paveda šią funkciją ŠRATC;
- › imasi teisėtų priemonių nutraukti esamoms atliekų tvarkymo sutartims su atliekų surinkėjais / vežėjais, kad paslaugas galėtų teikti konkursus laimėję surinkėjai / vežėjai nuo sutarčių su jais išsigaliojimo.

Šiaulių regiono plėtros taryba tvirtina Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planą, kurio tikslas – suderinti Šiaulių regiono savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Pirmas Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planas buvo patvirtintas 2005 m. spalio 28 d. Šiaulių regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 9.

Igyvendindama įsipareigojimus, kuriant Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, 2006 m. spalio 26 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-286 patvirtino Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja 2006 m. spalio 26 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-288 patvirtintos Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės (taisyklės pakeistos 2009-02-26 sprendimu Nr. T-95, nauja redakcija 2014 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-181).

Kelmės rajono komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- › mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- › antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas;
- › žaliųjų atliekų tvarkymas;
- › didžiųjų atliekų, įskaitant naudotas padangas ir statybines (smulkaus buitės remonto) atliekas, tvarkymas;
- › elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- › buitės pavojingų atliekų tvarkymas.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) nustatyta, kad įmonės, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu yra sudariusios sutartis su savivaldybe (arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą). Vadovaujantis Viešųjų pirkimų tarnybos 2013 m. vasario 1 d. sutikimu Nr.4S-511, 2013 m. vasario 27 d. Kelmės rajono savivaldybės administracija, ŠRATC ir UAB „Kelmės vietinis ūkis“ pasirašė trišalę Kelmės rajono savivaldybės mišrių komunalinių, buityje susidarančių pavojingų, bioskaidžių (žaliųjų), elektros ir elektroninės įrangos,

didelio gabarito atliekų, naudotų padangų ir antrinių žaliavų surinkimo ir transportavimo į jų apdorojimo vietas paslaugų teikimo sutartį Nr. SŽ-71/S-13-20.

ŠRATC eksploatuoja šią Kelmės rajono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą – Kražių, Tytuvėnų ir Užvenčio seniūnijų atliekų priėmimo punktus, 2013 m. Kelmės m. įrengtą didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelę, bei regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną (Jurgeliškių k. Šiaulių raj.).

2012 m. gegužės 3 d. sprendimu Nr. 51/5S-25 patvirtintas Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo planas 2012-2020 m., kurio tikslas – suderinti Šiaulių apskrities savivaldybių veiksmus, organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Šiuo planu numatyta įgyvendinti Europos Sąjungos finansuojamo projekto „Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ priemonės.

2.2 Kelmės rajono gyventojai ir būstai

Lietuvos statistikos departamento skelbiamais gyventojų surašymo duomenimis, bendras gyventojų skaičius Kelmės rajone 2011 m. siekė 32,4 tūkst. ir 2001-2011 metų laikotarpyje sumažėjo 21 proc. (vidutiniškai apie 2,1 proc. per metus).

Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, vidutinis metinis gyventojų skaičius Kelmės rajone 2013 m. siekė 31 tūkst..

1 Lentelė. Gyventojų skaičius Kelmės rajone gyventojų surašymo metu 2001 ir 2011 metais.

Gyventojai 2001 m. surašymo metu	Gyventojai 2011 m. surašymo metu	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas per 10 m., proc.	Metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas proc.
40844	32412 (31 037) ¹	-21 %	2,1%

Lietuvos statistikos departamento 2011 m. duomenimis Kelmės, Tytuvėnų ir Užvenčio miestuose gyveno 12285 gyventojai (38 proc.), o likusioje Kelmės rajono savivaldybės dalyje – 20127 gyventojai (62 proc.). Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas gyventojų pasiskirstymas Kelmės rajono seniūnijose (2011 metais).

2 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybės gyventojų skaičius (2011 metų surašymo duomenys).

Seniūnija	Miesto gyventojų skaičius	Kaimo gyventojų skaičius
Kelmės sen.	9150	-

¹ Gyventojų skaičius 2013 metais. Šaltinis: Gyventojų skaičius sudarytas remiantis Lietuvos Statistikos departamento tinklapyje skelbiamais oficialiais duomenimis - gyventojai ir socialinė statistika:

<http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M3010214&PLanguage=0>

Kelmės apylinkių sen.	-	2299
Kražių sen.	-	2676
Kukečių sen.	-	1681
Liolių sen.	-	2522
Pakražančio sen.	-	2054
Šaukėnų sen.	-	2420
Tytuvėnų apylinkių sen.	-	3073
Tytuvėnų sen.	2302	-
Užvenčio sen.	833	2455
Vaiguvos sen.	-	947
Viso Kelmės rajono savivaldybėje	12285	20127
Viso Kelmės rajono savivaldybėje, procentais	38 proc.	62 proc.

Kelmės rajone daugiabučiuose gyvena 27 proc. gyventojų, individualiuose namuose 73 proc. gyventojų.

3 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybės namų skaičius 2011 metais².

Daugiabučių skaičius				Individualių namų skaičius			
Miestas	Kaimas	Viso	Gyventojų skaičius ³	Miestas	Kaimas	Viso	Gyventojų skaičius ³
133(Kelmė-87; Tytuvėnai - 23; Užventis- 23)	245	417	8751	2568 (Kelmė-1745; Tytuvėnai - 579; Užventis- 244)	6707	9275	23661
Viso gyventojų:							32412

Kelmės rajono savivaldybėje yra 19 įregistruotų gyvenamųjų namų įvairioms socialinėms grupėms mieste: Kelmėje - 7 namai, Tytuvėnuose - 1 namas ir kaime - 11 tokios paskirties namų.

2.3 Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, komunalinių atliekų susidarymo norma

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi remtis principu „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų

² Nekilnojamo turto registrų centro duomenys 2011 m.

³ Gyventojų skaičiaus pasiskirstymas daugiabučiuose ir individualiuose namuose įvertintas ekspertiniu vertinimu, pagal ankstesnių metų ŠRATC duomenis.

turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Igyvendinant principą „teršėjas moka“, visose Šiaulių regiono savivaldybių teritorijose vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą įvesta 2007-2008 m. Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2006 spalio 26 d. sprendimas Nr. T-288 dėl Kelmės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimas, kurie buvo pakeisti: 2007-10-29 sprendimu Nr. T-364; 2008-12-23 sprendimu Nr. T-429; 2009-12-17 sprendimu Nr. T-476; 2013-06-27 sprendimu Nr. T-184.

Rinkliavos dydis fiziniams asmenims apskaičiuojamas, remiantis Kelmės rajono savivaldybės nustatyta rinkliavos dydžiu vienam gyventojui, dauginamu iš rinkliavos mokėtoju nuosavybės ar savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos teise priklausančio būsto gyventojų skaičiaus. Rinkliavos dydis juridiniams asmenims apskaičiuojamas, remiantis savivaldybės nustatyta vienos komunalinių atliekų tonos surinkimo ir sutvarkymo rinkliavos dydžiu, dauginamu iš metinės rinkliavos mokėtoju nustatytos atliekų susikaupimo normos vienam parametro vienetui kiekinės išraiškos.

Atliekų turėtojams – vietinės rinkliavos mokėtojams savivaldybės teritorijoje nustatytas vietinės rinkliavos dydis - 69 Lt per metus kiekvienam gyventojui. Rinkliavos dydis – 234 Lt už vienos atliekų tonos surinkimą ir sutvarkymą. Šio dydžio pagrindu ir pagal atliekų susikaupimo normas atskiroms atliekų turėtojų kategorijoms, apskaičiuojamos vietinės rinkliavos įmokos dydžiai.

Atliekų susidarymo normos juridiniams asmenims nustatytos Kelmės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatose bei nuostatų pakeitimuose. Juridiniams asmenims – įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms bei juridinio asmens teisių neturinčioms įmonėms – minimalios metinės komunalinių atliekų (buities atliekų bei komercinės, pramoninės, institucijų ir kitokios kilmės atliekų, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas) susikaupimo normos nustatomos atsižvelgiant į darbuotojų skaičių, lankytojų/klientų/mokinių ir pan. skaičių, įmonės plotą ir kitus kriterijus (4 Lentelė).

4 Lentelė. Atliekų susikaupimo normos.

Eil. Nr.	Atliekų turėtojų kategorijos	Atliekų susikaupimo kiekius nurodantys parametrai	Atliekų susikaupimo norma 1 parametro vienetui, kg per metus
1.	Prekybiniai ir multifunkciniai kompleksai, prekybos centrai, parduotuvės (didmeninės ir mažmeninės), kioskai, turgavietės, viešojo maitinimo objektai	Darbuotojų skaičius	600
2.	Gydyklos (ligoninės, klinikos, slaugos namai, sanatorijos), globos namai	Vietų skaičius	350
3.	Viešbučiai, moteliai, svečių namai, kaimo turizmo sodybos	Vietų skaičius	50
4.	Fiziniai asmenys, kuriems išduotas verslo liudijimas ir / arba individualios veiklos vykdymo	Vienas fizinis asmuo	140

	pažyma		
5.	Mokslo ir švietimo įstaigos, vaikų darželiai ir lopšeliai	Studentų, besimokančių dieniniuose ir vakariniuose skyriuose; mokinių, ugdytinių skaičius	25
6.	Mokymo įstaigų bendrabučiai, internatinės mokyklos	Vietų skaičius	270
7.	Asmenys, įsigiję boksą statinyje, kuriame įregistruota garažų bendrija	Boksų skaičius	53
8.	Asmenys, įsigiję sodo sklypą mėgėjiško sodo teritorijoje, kurioje įregistruota sodininkų bendrija	Sodo sklypų skaičius	53
9.	Seniūnijų (artimųjų prižiūrimos) veikiančios kapinės	1 ha užlaidoto ploto	8 000
10.	Asmenys, nustatyta tvarka deklaravę Kelmės rajone žemės ūkio naudmenų pasėlius didesniame nei 20 ha ploto žemės sklype arba keliuose žemės sklypuose, kurių plotų suma yra didesnė nei 20 ha ir deklaravę žemės ūkio naudmenų plotą:	nuo 20 ha iki 100 ha	171
		nuo 101 ha iki 500 ha	342
		nuo 501 ha ir daugiau	513
11.	Kiti subjektai: fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie nepriskirtini šios lentelės 1–9 eilutėms	Darbuotojų skaičius	140

Pastaba. Vietinės rinkliavos mokėtojas priskiriamas 1-10 eilutėse nurodytai kategorijai, jei vykdo nors vieną iš tos kategorijos apibūdinime nurodytų veiklos rūšių. Jeigu vietinės rinkliavos mokėtojas priskirtinas kelioms kategorijoms, vietinė rinkliava jam skaičiuojama Nuostatų 17 punkte nustatyta tvarka.

Kelmės rajono teritorijoje atliekų turėtojų - rinkliavos mokėtojų (gyventojų, bendrijų, juridinių asmenų skaičius) skaičius pateiktas žemiau esančioje lentelėje. ŠRATC duomenimis 2013 metų gruodžio 31 d. Kelmės rajono gyventojų mokumas sudarė 70 proc., juridinių asmenų mokumas – 87 proc..

5 Lentelė. Atliekų turėtojų skaičius

Nr.	Atliekų turėtojai	Kelmės rajonas
1.	Rinkliavos mokėtojų sk. (gyventojų skaičius 2013 m.)**	30413
2.	Bendrijų sk. (sodų ir garažų skaičius)*	-
3.	Apmokestintų juridinių asmenų sk. (juridinių asmenų sk. ir ūkininkų sk.)*	1336

Šaltinis: *VšĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“, 2013 m.; **Statistikos departamentas.

Vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą Kelmės rajono savivaldybėje iki 2014 m. gruodžio 31 d. administruoja ŠRATC. Nuo 2015 m. sausio 1 d. šią funkciją atliks Kelmės rajono savivaldybė (Kelmės r. savivaldybės tarybos 2014 m. gegužės 23 d. sprendimas „Dėl pavedimo Kelmės rajono savivaldybės administracijai administruoti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą“, Nr. T1-152).

2.4 Komunalinių atliekų susidarymas

Iš viso Kelmės rajono savivaldybėje 2013 metais susidarė 11,2 tūkst. tonų komunalinių atliekų. Į šį skaičių įeina ir atskirai surinktos antrinės žaliavos, pakuotės ir kitos atliekos.

6 Lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas ir šalinimas Kelmės rajono savivaldybėje 2010-2013 m.

Metai	Gyventojų skaičius*	Surinkta komunalinių atliekų, t	Susidarančių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui per metus (kg)	Pašalinta sąvartyne komunalinių atliekų, t
2010	35926	11468	319	11233
2011	35926	11620	323	11378
2012	34841	11536	331	10934
2013	34063	11229	330	9672

*Šaltinis: AM teikta ataskaita 2010-2013 m.

Šie duomenys rodo, kad 2010-2013 m. Kelmės rajone vidutinė atliekų susidarymo norma vienam gyventojui per metus – 326 kg komunalinių atliekų. Į šį kiekį yra įtrauktas ir komunalinių atliekų kiekis, kuris yra surenkamas iš rajono pramonės įmonių ir organizacijų, taip pat atskirai surenkamos antrinės žaliavos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, statybos ir griovimo atliekos.

Nors kai kurie juridiniai asmenys naudojami atskirais konteneriais, patikimų duomenų apie komunalinių atliekų susidarymą įmonėse, įstaigose bei organizacijose nėra. ŠRATC vertinimu, apie 89 proc. mišrių komunalinių atliekų susidaro pas gyventojus, likusios atliekos (apie 11 proc.) susidaro įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

Atskirų komunalinių atliekų srautų kiekiai, surinkti pagal naudojamas surinkimo priemones (konteinerius, APP ir DGASA) pateikti žemiau esančioje lentelėje.

7 Lentelė. Komunalinių atliekų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.

Atliekų srauto pavadinimas	Mato vnt.	2010		2011		2012			2013		
		tonos	Proc. bendro kiekio	tonos	Proc. bendro kiekio	tonos	Proc. bendro kiekio	2012 m. vienam gyventojui tenkantis kiekis, kg	tonos	Proc. bendro kiekio	2013 m. vienam gyventojui tenkantis kiekis, kg
Surinkta komunalinių atliekų:	t	11468	100%	11620	100%	11536	100%	364	11229	100%	369
Mišrių komunalinių atliekų	t	10791	94,1%	10785	92,8%	9989	86,6%	315	9083	80,9%	299

Buityje susidarančių pavojingų atliekų	t	0	0%	0,2	0%	1	0%	0	0,3	0%	0
Biologiškai skaidžių atliekų jų susidarymo vietose	t	-	-	-	-	230	2,0%	7	1450	13%	48
Biologiškai skaidžių atliekų priėmimo punktuose	t	74	0,6%	44	0,4%	163	1,4%	5	0	0%	0
Antrinių žaliavų varpuose:	t	93	0,8%	117	1,0%	126	1,1%	4	39	0,4%	1
Popieriaus	t	14	-	26	-	28	-	1	20	0,2%	1
Stiklo	t	53	-	54	-	52	-	2	6	0,1%	0
Plastiko	t	26	-	37	-	46	-	1	14	0,1%	0
Drabužiai ir tekstilė	t	-	-	-	-	-	-	-	23	0,2%	1
Didžiųjų atliekų	t	7	0,1%	0	0%	107	0,9%	3	75	0,7%	2
Panaudotos padangos	t	67	0,6%	81	0,7%	81	0,7%	3	92	0,8%	3
Statybos ir griovimo atliekų	t	396	3,5%	567	4,9%	776	6,7%	24	384	3,4%	13
EEĮ atliekos	t	2	0%	1	0%	0	0%	0	17	0,2%	1
Statybinės atliekos turinčios asbesto	t	39	0,3%	25	0,2%	63	0,5%	2	65	0,6%	2

Kelmės rajono savivaldybėje per 2010-2013 metų laikotarpį surenkamų komunalinių atliekų kiekis netolygiai didėjo.

Surenkamų antrinių žaliavų kiekis atskirais konteneriais mažas ir siekia vos 0,4 - 1,1 proc..

2.5 Mišrių komunalinių atliekų sudėtis

Vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 109-5148) 2012-2013 metais Šiaulių regiono sąvartyne buvo vykdomi mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo darbai. Vadovaujantis aukščiau nurodytu aprašu sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai turi būti atliekami 2012 - 2020 metais, tai užtikrina, kad ateityje bus žinoma Kelmės rajono savivaldybėje mišrių komunalinių atliekų sudėtis.

Kelmės rajono savivaldybės mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai atlikti 2012-2013 metais, tyrimo rezultatai pateikti žemiau esančioje lentelėje. Atliekų sudėties tyrimo darbai atlikti 4 kartus per metus: žiemą, pavasarį, vasarą ir rudenį.

8 Lentelė. Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis 2012-2013 metai

Nr.	Frakcijos pavadinimas	2012 m.		2013 m.	
		Kelmės rajono	Šiaulių regiono	Kelmės rajono	Šiaulių regiono
		Proc. nuo bendro svorio		Proc. nuo bendro svorio	
1.	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	8,7	9,7	5,86	7,18
2.	Žaliosios atliekos	23,2	15,8	10,52	10,49
3.	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0,3	2,8	0,64	1,41
4.	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	10,1	15,0	13,9	16,95
5.	Natūralaus pluošto audinių atliekos	5,0	3,7	0,48	1,14
6.	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos (gyvulių skerdenos atliekos)	1,9	0,9	0,72	0,35
7.	Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	49,1	47,9	32,13	37,43
8.	Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	17,5	19,2	20,24	20,79
9.	Kombinuotų pakuočių atliekos	0,5	1,0	0,72	1,15
10.	Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	3,9	2,6	2,49	2,4
11.	Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	6,4	5,1	5,78	4,42
12.	Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)		10,0	11,24	10,35
13.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos (Pelenai)	3,1	3,6	8,11	6,58
14.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,0	0,0	-	-
15.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,0	0,0	-	-
16.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,0	0,0	-	-
17.	Kitos komunalinės atliekos (higienos atliekos, avalynė, guma, sintetinis pluoštas)	11,4	10,7	19,28	16,46
18.	Visas tirtas mišrių komunalinių atliekų kiekis	100	100	100	100

Šie tyrimai rodo, kad šalinamose mišriose komunalinėse atliekose dominuoja biologiškai skaidžios atliekos - 32 proc., antrinės žaliavos įskaitant pakuočių atliekas sudaro 29 proc..

2.6 Komunalinių atliekų panaudojimas ir perdirbimas

2010-2013 metų laikotarpyje vidutiniškai perdirbta ir kitaip panaudota apie 14 proc. komunalinių atliekų kiekio.

9 Lentelė. Kelmės rajone surinktų komunalinių atliekų naudojimas/perdirbimas 2010 - 2013 metais⁴.

Metai	Iš viso surinkta komunalinių atliekų, t	Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, t	Perdirbta / panaudota komunalinių atliekų, %	Sąvartyne pašalinta komunalinių atliekų, t	Pašalinta komunalinių atliekų, %
2010	11468	168	1%	11232	98%
2011	11620	242	2%	11378	98%
2012	11536	601	5%	10934	95%
2013	11229	1556	14%	9672	86%

2013 m. Kelmės rajone 86 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų šalinama sąvartyne. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad iki 2013 metų turi būti paruošta perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. (Kelmės rajono savivaldybėje tai sudaro apie 5700 tonų) komunalinių atliekų, taip pat užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. 2013 metais Kelmės rajono savivaldybė aukščiau išvardintų tikslų neįgyvendino (perdirbta/panaudota 14 proc. komunalinių atliekų).

Detalesnė komunalinių atliekų srautų tvarkymo analizė pateikta tolimesniuose skyriuose.

2.7 Antrinių žaliavų tvarkymas

Antrinių žaliavų surinkimas vykdomas plastikiniais, metaliniais konteineriais, skirtais surinkti ir iš bendro komunalinių atliekų srauto atskirti stiklo, popieriaus, plastiko, metalo atliekas. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai statomi netoli prekybos centrų, kitose prieinamose žmonių susibūrimo vietose bei aikštelėse kartu su komunalinių atliekų surinkimo konteineriais (daugiabučių gyvenamųjų namų kvartaluose). Individualių namų kvartaluose įrengiamos tik antrinių žaliavų surinkimui skirtos konteinerių aikštelės.

Antrinių žaliavų konteineriai ištuštinami pagal poreikį, bet nerečiau kaip 1 kartą per mėnesį.

Antrinėms žaliavoms (stiklui, popieriui, plastikui) surinkti naudojami 1,8 ir 1,6 m³ talpos konteineriai. Kelmės rajone antrinių žaliavų konteinerių aikštelių viso yra 104 (aikštelių sąrašas su adresais patalpintas ŠRATC tinklapyje), o įskaitant 3 atliekų priėmimo punktus ir 1 DGASA (buvusi RAPP) viso 108 aikštelės, kuriose gyventojai gali rūšiuoti atliekas, viena aikštelė tenka 232 gyventojams.

⁴ ŠRATC 2010-2013 duomenys

10 Lentelė. Kelmės rajone naudojami antrinių žaliavų surinkimo konteineriai⁵

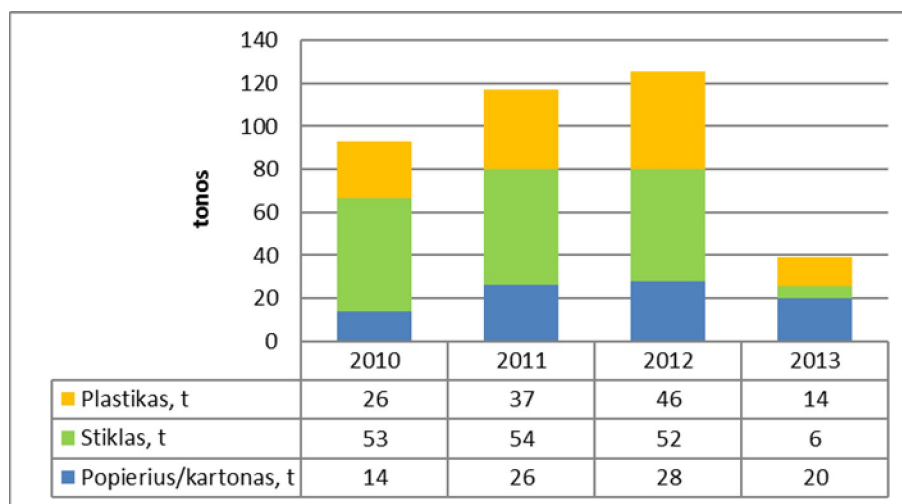
ES skirtos lėšos, aptarnauja vežėjas (1,6 m ³ talpos konteineriai)			Aplinkos ministerijos skirti konteineriai, 2009 ir 2010 m., aptarnauja vežėjas		
Aikštelių sk.	Komplektų sk.	Konteinerių sk.	Aikštelių sk.	Konteinerių talpa m ³	Konteinerių sk.
7	7	21	96	1,8	292

Antrinės žaliavos taip pat surenkamos atliekų priėmimo punktuose ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje, jose esančių konteinerių talpa nurodyta žemiau esančioje lentelėje.

11 Lentelė. Konteinerių talpa ir skaičius antrinių žaliavų surinkimui APP ir DGASA aikštelėse⁶

Konteinerių talpa	APP ir DGASA aikštelėse esantys konteineriai skirti antrinėms žaliavoms surinkti, vnt.		
	Stiklas	Popierius	Plastikas
3 m ³	6	3	3
5 m ³	2	1	1
10 m ³	-	1	-
24 m ³	-	-	2
Viso, vnt.:	8	5	6

Nors antrinių žaliavų surinkimo priemonių tinklas plačiai paskirstytas, surenkamas antrinių žaliavų kiekis siekia tik 0,4 - 1,1 proc. visų susidarantių antrinių žaliavų kiekio.

⁵ Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių sąrašas, 2013 m.

⁶ Bendradarbiavimo sutartis dėl pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos diegimo savivaldybėje, 2013

1 Paveikslas. Antrinių žaliavų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.⁷

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2007, Nr. 122-5003; 2010, Nr.146-7486) buvo numatyta, kad savivaldybės turi:

- › parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti - gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę (vienas konteineris stiklui, 1 – plastikui ir 1 – popieriui) 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;
- › nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.

Kelmės rajono savivaldybėje nėra parengtos ir patvirtintos antrinių žaliavų surinkimo konteinerių stovėjimo aikštelių schemas. Gyvenamose teritorijose pastatytas pakankamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis. Laikoma, kad Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytos užduotys nepilnai įgyvendintos.

Antrinių žaliavų srauto surinkimo plėtra bus įgyvendinta kartu su pakuočių ir pakuočių atliekų srauto tvarkymu.

2.7.1 Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas

Siekiant užtikrinti antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų rūšiavimo efektyvumą pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimo infrastruktūros plėtrai finansuoti gamintojų ir importuotojų lėšomis bus nupirkta ir išdalinta 9000 kompl. (120/240 l talpos) specialiųjų konteinerių privačiose namų valdose ir juridinių asmenų teritorijose pakuotės atliekoms rūšiuoti. ŠRATC indėlis - **minėtus konteinerius išdalinti gyventojams ir užtikrinti jų tuštirimą ir priežiūrą.**

12 Lentelė. PA ir Stiklo atliekų surinkimui konteineriai skirti individualiems namams

Butų skaičius individualiuose namuose ⁸	9472
Reikalingas PPA konteinerių skaičius, kompl.	9000
GIA lėšos/ LR AM gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos	

⁷ ŠRATC duomenys

⁸ Lietuvos Statistikos departamentas: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

Trūkstančių pakuotės atliekoms surinkti skirtų konteinerių įsigijimas turi būti numatytas sutartyse tarp ŠRATC/Savivaldybės, Atliekų surinkėjo ir Gamintojų ir importuotojų organizacijų.

VšĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras“ duomenimis Kelmės rajone 2013 m. buvo apmokestinti 1369 juridiniai asmenys ir ūkio subjektai. Nesant nustatytų reikalavimų dalis juridinių asmenų arba nesinaudoja pakuočių atliekų surinkimo konteineriais arba šalina pakuotės atliekas į antrinių žaliavų konteinerius. Savivaldybės administracija turi įtraukti pakuotės atliekų surinkimo užduotis juridiniams asmenims į sutartis su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis arba teisės aktų nustatyta tvarka pavesti šią funkciją ŠRATC.

2.8 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžios atliekos (toliau - BSA) - tai biologiškai skaidžios žaliosios (sodų ir parkų) atliekos, namų ūkių, viešojo maitinimo ir mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios maisto perdirbimo įmonių atliekos, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos.

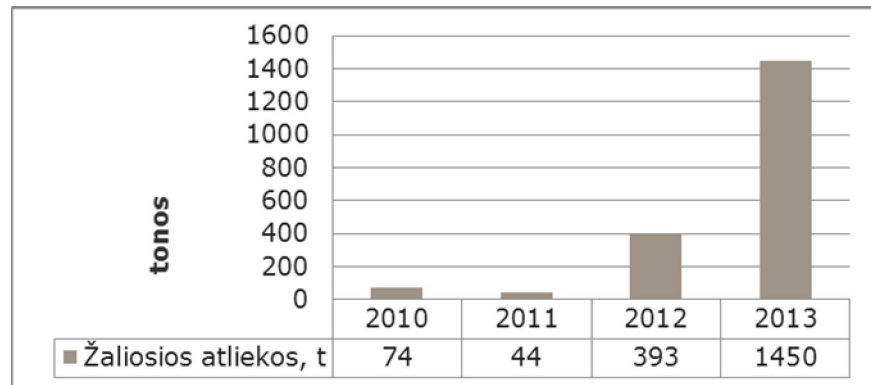
Biologiškai skaidžios atliekos mišrių komunalinių atliekų sraute sudaro 32 proc., 2013 metais Kelmės rajono savivaldybėje buvo surinkta ir pašalinta regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne apie 2,6 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų. Pagal VSATP komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotis, iš Kelmės rajono savivaldybės teritorijos 2010 metais turėjo būti pašalinta ne daugiau kaip 4,9 tūkst. tonų, 2013 metais - 3,3 tūkst. tonų BSA.

13 Lentelė. BSA šalinimo uždaviniai Kelmės rajono savivaldybėje

	2010	2011	2012	2013
Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis	4900	4900	4900	3300
Faktinis BSA šalinimas, tonomis	5300	5300	4900	2641

Kelmės rajone BSA šalinimo sąvartyne užduotys 2013 metais buvo įgyvendintos. 2013 metais įdiegtos papildomos priemonės (kompostavimo dėžės ir konteineriai) individualių namų savininkams dar labiau sumažins BSA kiekį šalinamą sąvartyne.

Remiantis atliekų sudėties tyrimais mišriose komunalinėse atliekose žaliosios atliekos 2013 m. sudaro 10,5 proc.. Kelmės rajone surinktos žaliosios atliekos 2010-2013 metų laikotarpyje vidutiniškai sudarė 0,6-12,9 proc..

2 Paveikslas. Žaliųjų atliekų surinkimas Kelmės rajone 2010-2013 m.⁹

Surinktas žaliųjų atliekų kiekis 2013 metais ženkliai išaugo (žr. 3 pav.).

2.8.1 Namudinis biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas

Kelmės rajono savivaldybėje yra skatinamas individualus BSA kompostavimas namų sąlygomis. Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ 2012-2013 m. laikotarpiu Kelmės rajono gyventojams buvo išdalinta 600 litrų talpos 980 kompostavimo dėžių. 2014-2020 m. laikotarpiu planuojama įsigyti 3000 vnt. (apie 1000 l talpos) kompostavimo dėžių.

Pas gyventojus sukompostuotas biologinių atliekų srautas nepateks į mišrių komunalinių atliekų surinkimui skirtus konteinerius. Tokiu būdu yra mažinamas nerūšiuotų atliekų kiekis, įmokos kilimo stabilizavimas už komunalinių atliekų kiekį, aplinkos ir visuomenės sveikatos tausojimas.

Kelmės rajono kaimų ir gyvenviečių gyventojai taip pat atliekas gali kompostuoti savos gamybos įrenginiuose arba kartu su žemės ūkio ar gyvulininkystės atliekomis ir mėšlu.

2.8.2 Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas kompostavimo aikštelėse

Kelmės rajono savivaldybėje žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės nėra.

2.8.3 Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas konteineriais

Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ 2012-2013 m. laikotarpiu Kelmės rajono individualių namų gyventojams buvo išdalinta 140/ 240 litrų talpos – 4 190 konteinerių. Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriais surenkama: nupjauta žolė, smulkintos šakos, vaisių ir daržovių liekanos,

⁹ ŠRATC duomenys

velėna, pjuvenos. Žaliosios atliekos surenkamos pagal patvirtintą grafiką balandžio-lapkričio mėnesiais. Žaliųjų atliekų surinkimą vykdo UAB „Kelmės vietinis ūkis“. Surinktos žaliosios atliekos vežamos į nuotekų dumblo aikštelę.

Konteinerių trūkumas biologiškai skaidžių atliekų surinkimui pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

14 Lentelė. Rūšiuojamojo surinkimo konteinerių kiekis bioskaidžioms atliekoms

Konteinerių kiekis	Kelmės rajono savivaldybės teritorija
Biologiškai skaidžioms atliekoms (individualioms valdoms), vnt.	2000
Biologiškai skaidžioms atliekoms (juridinių asmenų teritorijose), vnt.	200

2.8.4 Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų perdirbimas nuotekų dumblo aikštelėje

Kelmės rajone surinktos žaliosios atliekos yra naudojamos kaip struktūrinė medžiaga kompostuojant nuotekų valymo dumblą. Kelmės dumblo kompostavimo aikštelę eksploatuoja UAB Kelmės vanduo.

2.8.5 Žaliųjų biologiškai skaidžių atliekų surinkimas atliekų priėmimo punktuose ir aikštelėse

Kelmės rajone žaliosios biologiškai skaidžios atliekos surenkamos iš gyventojų trijuose Atliekų priėmimo punktuose, jos vežamos kompostuoti į nuotekų dumblo aikštelę. Taip pat žaliąsias biologiškai skaidžias atliekas gyventojai gali patys atvežti į DGASA aikštelę.

2.8.6 Maisto atliekų tvarkymas

Viešojo maitinimo įstaigos bei kitos organizacijos, kurių veikloje susidaro maisto atliekos, atsako už šių atliekų atskirimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Kelmės rajone atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto (virtuvės) atliekos dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams ar perduodamos tvarkyti atliekų tvarkymo įmonėms. Duomenų apie atskirai surinktas tokias atliekas nėra.

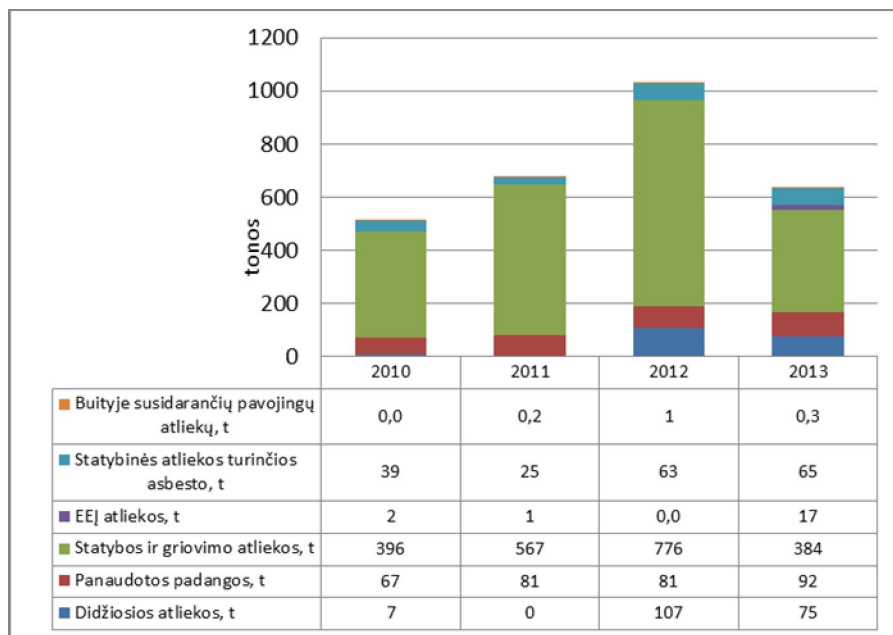
2.9 Specifinių atliekų tvarkymas

Kelmės rajono savivaldybėje įvairiais būdais surenkamos ir tvarkomos specifinės atliekos - pavojingos atliekos, elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekos, naudotos padangos, didelių gabaritų atliekos (statybinės atliekos, baldai ir kt.).

Specifines atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Didelių gabaritų atliekos Kelmės rajone iš atliekų turėtojų gyvenančių miesteliuose surenkamos apvažiavimo būdu organizuojant 6 kartus per metus, kaimuose - 2 kartus per metus.

Buitinės pavojingos atliekos, elektros ir elektronikos įrangos atliekos surenkamos 2 kartus per metus (pavasariį ir rudenį) visoje Kelmės rajono teritorijoje. Taip pat šias atliekas gyventojai gali patys atvežti į DGASA.

Surenkamų atliekų kiekiai pateikti žemiau esančiame paveiksle.

3 Paveikslas. Specifinių atliekų surinkimas Kelmės rajono savivaldybėje, 2010-2013 metais

Igyvendinant projektą „Šiaulių regiono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių įrengimas“, 2013 metais Kelmėje (Raseinių gatvė) esantis APP rekonstruotas į DGASA, kurią pradėta eksploatuoti nuo 2013 m. II ketvirčio.

DGASA įrengimo finansavimo šaltiniai pateikti žemiau esančioje lentelėje.

15 Lentelė. DGASA finansavimo šaltiniai ir lėšos (litais)¹⁰

Pavadinimas	Adresas	Suma iš viso:	Tame skaičiuje pagal šaltinius		
			Sanglaudos fondo dalis	Savivaldybių biudžeto dalis	Nuosavos lėšos
Kelmės rajonas		515.652,59	427.845,03	75.502,07	12.305,49
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	Raseinių g. Kelmė, Kelmės rajonas	515.652,59	427.845,03	75.502,07	12.305,49

¹⁰ ŠRATC duomenys.

Atliekų priėmimo punktai (APP) skirti gyventojams, kurie gali į juos pristatyti tik išrūšiuotas komunalines atliekas. Atliekų priėmimo punktuose priimamos naudotos lengvųjų automobilių padangos, didžiosios, buitinio remonto ir smulkių statybų bei griovimo (vykdomų ūkio būdu), žaliosios, medienos atliekos, antrinės žaliavos. Pavojingos, statybinės asbesto turinčios bei elektros ir elektroninės įrangos (toliau - EEI) atliekos priimamos tik rajoniniame (Kelmės) APP (nuo 2013 metų DGASA), kuris veikia nustatytomis darbo valandomis. Į visus kitus APP gyventojai atliekas gali vežti jiems patogiu laiku.

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2014, Nr. 1014-04989) nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Kelmės rajone valstybinio atliekų tvarkymo plano užduotis dėl DGASA įrengimo įgyvendinta.

2.10 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir šalinimas

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugos apimtys nustatytos Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse ir sutartyse tarp savivaldybės ir atliekų surinkimo paslaugą teikiančios įmonės. Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui, pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į sąvartyną, šių atliekų priėmimą ir šalinimą šiame sąvartyne, užtikrinant aplinkosauginius eksploatacinius reikalavimus sąvartynui.

Kelmės rajone veikia konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Atliekos iš mažų organizacijų, įmonių bei individualių namų renkamos nedidelės talpos – 0,12 m³ arba 0,24 m³ – plastmasiniais konteineriais. Didesnės organizacijoms aptarnaujamos 0,66–1,1 m³ talpos plastmasiniais konteineriais priklausomai nuo susidarantių atliekų kiekio. Daugiabučiai namai aptarnaujami 1,1 m³ talpos plastmasiniais ar metaliniais konteineriais. Su fiziniiais asmenimis, turinčiais privačias valdas, sudaromos asmeninės sutartys. Siūloma nuomoti arba pirkti plastmasinius 0,12 m³ arba 0,24 m³ talpos konteinerius. Vidutiniškai konteineris išvežamas du kartus per mėnesį, bet gyventojui pageidaujant išvežama ir dažniau.

Žemiau esančioje lentelėje pateikta informacija apie mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerius, skirtus aptarnauti Kelmės rajono atliekų turėtojus.

16 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybėje naudojamų mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai (2012 ŠRATP)

	0,12 -0,24 m ³	0,66 -0,77 m ³	1,1 m ³	Viso
Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai	10945	441	415	11801

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo bendro naudojimo konteinerių aikštelių Kelmės rajone yra 51. Mišrių komunalinių atliekų bendro naudojimo konteinerių stovėjimo vietų (aikštelių) sąrašai pateikti ŠRATC internetiniame tinklapyje.

Žemiau esančioje lentelėje pateiktas Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytas mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ištuštinimo dažnis. Sudaryti mišrių komunalinių atliekų surinkimo grafikai skelbiami ŠRATC interneto svetainėje.

17 Lentelė. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių minimalus ištuštinimo dažnis.

Bendro naudojimo konteinerių skirtų daugiabučių namų gyventojams, minimalus aptarnavimo dažnis	Individualiose namų valdose esančių konteinerių minimalus aptarnavimo dažnis	Įmonių, įstaigų, organizacijų uždaroje teritorijose, esančių konteinerių minimalus aptarnavimo dažnis
Kelmės m. – ne rečiau, kaip 3 k./ sav., Tytuvėnų ir Užvenčio m. – 2 k./sav. ; gyvenvietėse ir kaimuose, turinčiuose iki 200 gyventojų – 1 k./mėn.; gyvenvietėse ir kaimuose, turinčiuose daugiau kaip 200 gyventojų – ne rečiau kaip 2 k./mėn.*	Miestuose – 1 k./sav., kaimuose – 1 k./2 sav.	Tuštinto dažnis priklauso nuo individualaus susitarimo (rekomenduotina ne rečiau kaip 1 k./2 sav.)

Komunalinių atliekų surinkimo paslaugą Kelmės rajono savivaldybėje pratęsus sutartį nuo 2013 metų vasario 27 d. teikia atliekų tvarkytojas UAB „Kelmės vietinis ūkis“. Sutartis galioja iki bus parinktas naujas paslaugų teikėjas. UAB „Kelmės vietinis ūkis“ pagal patvirtintą grafiką renka mišrias komunalines atliekas, antrines žaliavas, žaliąsias atliekas, apvažiavimo būdu pagal iš anksto suderintus grafikus surenka pavojingas, didelių gabaritų atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas.

2.11 Gyventojų aprūpinimas konteineriais

Kelmės rajono savivaldybėje visi atliekų turėtojai yra aprūpinti jų poreikius atitinkančiais konteineriais. Remiantis atliekų tvarkymo taisyklėmis bei kitais savivaldybės administracijos teisės aktais, atliekų turėtojai gali pasikeisti didesnę konteinerį į mažesnės talpos, priklausomai nuo išrūšiuojamų antrinių žaliavų kiekio bei taikant minimalius reikalavimus konteinerio dydžiui. Tokia tvarka yra pilnai teisinga ir skatina gyventojus rūšiuoti atliekas. Kelmės rajone pradėjus diegti pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimą (plačiau žr. skyriuje 2.7.1) bei namudinį kompostavimą (plačiau žr. skyriuje 2.8) gyventojai (atliekų turėtojai) turi išlaikyti minėtą teisę (dėl konteinerių tūrio pasirinkimo). Kita vertus, vertinant komunalinių atliekų didėjimo prognozes ir taikant prielaidas, kad bus vidutiniškai surenkama iki 20 - 30 procentų perdirbimui tinkamų atliekų, vidutinė likusių šalinimui komunalinių atliekų norma (kiekis) keisis mažai. Žinoma toks pokytis pas atskirus gyventojus gali būti skirtingas, tačiau vidutinė norma keisis mažai. Pradiniam etape (2014 - 2015 metais) ne visi gyventojai bus aprūpinti individualiais atskiro surinkimo konteineriais, o daugiabučių namų gyventojų aprūpinimas atskiro surinkimo konteineriais taip pat priklauso ne tik esamų lėšų, bet ir nuo turimos laisvos žemės. Taip pat reikia

atkreipti dėmesį, kad Kelmės rajono savivaldybėje remiantis VATP reikalavimais antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių skaičius yra pakankamas.

2.12 Atliekų surinkimo priemonių poreikis

Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje esančiose individualaus naudojimo namų valdose atliekų surinkimo priemonių poreikis pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

Rūšis	Priemonės (konteineriai, dėžės)	Talpa (preliminari), litrai	Poreikis*, vnt.
Antrinems žaliavoms	popieriui ir plastikui	240	9000
	stiklui	120	9000
Biologiškai skaidžioms atliekoms	kompostavimo dėžės	apie 1000	3000
	konteineriai (juridiniams asmenims)	1100	200
	konteineriai (individualioms valdoms)	240	2000
Maisto atliekoms	konteineriai (daugiabučiams)	1100	70
	konteineriai (juridiniams asmenims)	1100	39
	konteineriai (individualioms valdoms)	120	3700
Tekstilės atliekoms (susidarančioms buityje)	konteineriai (daugiabučiams ir individualioms valdoms)	3000 ir daugiau	70
VISO			27 079

* Informacija gali būti papildyta arba patikslinta pagal savivaldybės poreikį ir/ar turimą informaciją.

2.13 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos

Pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių gamintojai ir importuotojai, siekdami įgyvendinti jiems nustatytas užduotis ir organizuoti visų susidariusių gaminių ir pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus padangas) atliekų sutvarkymą, gali diegti Kelmės rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančias sistemas.

18 Lentelė. Kelmės rajone įdiegtos papildančios sistemos.

Savivaldybė	Papildančią sistemą įdiegęs ir eksploatuojantis	Pavadinimas atliekų, kurioms rinkti yra diegiama / įdiegta	Sutarties pasirašymo data ir jos galiojimo terminas
-------------	---	--	---

	asmuo	papildanti sistema	
Kelmės r.	Asociacija „EEPA“	Elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekos	Nuo 2013 m. sausio 01 d. ir galioja iki 2014 m. gruodžio 31 d.
Kelmės r.	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Nuo 2013 m. spalio 2d. ir galioja iki 2015 m. gruodžio 31 d.

2.14 Viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygis

Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos 2013 metais buvo teikiamos 100 proc. Kelmės rajono gyventojai aptarnaujami 100 proc. ir 1336 ūkio subjektai (tame tarpe 841 ūkininkai ir 495 juridiniai asmenys) aptarnaujami 100 proc.

19 Lentelė. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas gyventojams Kelmės rajone 2009-2013m¹¹

Metai	Paslaugos įdiegimas gyventojams, %				
	Miestuose daugiau kaip 1000 gyventojų	Miesteliuose daugiau kaip 500 gyventojų	Miesteliuose daugiau kaip 200 gyventojų	Miesteliuose mažiau nei 200 gyventojų	Teritorijoje
2009-2012	100	100	100	100	100
2012-2013	100	100	100	100	100

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) numatyti tikslai dėl viešųjų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo lygio:

- › viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje 2013 metais viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo teikiama 100 proc. gyventojų, tai yra VSATP tikslai dėl viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo Kelmės rajone buvo pilnai įgyvendinti.

¹¹ Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2009-2010 m., 2010-2011 m., 2011-2012 m., 2012-2013 m.

2.15 Komunalinių atliekų tvarkymo ir šalinimo įrenginiai bei jų pajėgumai

2010 - 2013 metais Kelmės rajone buvo pilnai sukurta komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra atitinkanti VATP reikalavimus.

20 Lentelė. Kelmės rajono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai

Seniūnija	Adresas	Plotas	Pajėgumai, t/m	Buities pavojingų atliekų priėmimo punkto pajėgumai, t/m	Esama būklė
ATLIEKŲ PRIĖMIMO PUNKTAI					
Kelmės rajono APP	Raseinių g. 70A, Kelmė	sklypo plotas 1978 kv. m	700	10	Eksplloatuojama nuo 2007 m, praplėsta į DGASA ir eksploatuojama nuo 2013 m.
Kražių seniūnijos APP	Smiltinės km., Kražių seniūnija	sklypo plotas 924 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Tytuvėnų seniūnijos APP	Kuršių km., Tytuvėnų seniūnija	sklypo plotas 875 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
Užvenčio seniūnijos APP	Maironio g., Užventis	sklypo plotas 812 kv. m	500		Eksplloatuojama nuo 2007 m.
DIDELIŲ GABARITŲ ATLIEKŲ SURINKIMO AIKŠTELĖ					
Kelmės rajono DGASA	Raseinių g. 70A, Kelmė	aikštelės plotas 1978 kv. m	510		Eksplloatuojama nuo 2013 m. II ketvirčio
ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO AIKŠTELĖ					
Kelmės rajone žaliosios atliekos tvarkomos jas kompostuojant kartu su nuotekų dumbliu					
ŠIAULIŲ REGIONO NEPAVOJINGŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNAS					
Šiaulių kaimiškoji sen.	Aukštrakių k.	teritorijos plotas- 21, 22 ha; 4 sąvartyno sekcijų bendras plotas 11,7 ha	2 mln. kub. m		Eksplloatuojamas nuo 2007 m.

2.15.1 Regioninis sąvartynas

Visos surinktos likusios po pirminio rūšiavimo komunalinės atliekos yra šalinamos Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne, esančiame Jurgeliškių k. 9 (buvęs Aukštrakių), Šiaulių kaimiškosios sen., Šiaulių r., 3 km atstumu nuo kelio Šiauliai-Gruzdžiai, 5 km atstumu į šiaurės vakarus nuo Šiaulių miesto ribos.

Už mišrių komunalinių atliekų priėmimą į regioninį sąvartyną pilnai atsakingas ŠRATC.

21 Lentelė. Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno Jurgeliškių k. 9 (buvęs - Aukštrakių).
projektiniai parametrai.

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Eksploatacijos trukmė, metais
I (užpildyta)	4,1	510 400	~5
II	2,6	390 300	~4
III	3,0	521 800	~6
IV	2,0	490 100	~6
Uždengimas	-	87 400	
Viso	11,7	2 000 000	~21

Nuo 2010 m. įgyvendinamas projektas (projekto vykdytojas ne ŠRATC) „Šiaulių regiono Aukštrakių sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistemos statyba“, kuris vykdomas dviem etapais:

› I etapas – sąvartyno išskiriamų dujų surinkimo ir utilizavimo sistema. Šio etapo metu pakloti biodujų surinkimo vamzdžiai (viso paklota 13 atskirų perforuotų dujų surinkimo gijų). Biodujų surinkimui įrengti kolektoriai su kolektorinėmis sistemomis. Įrengta dujųopūtė ir biodujų deginimo žvakė, kuri naudojama avariniam ir pradiniam (kol sąvartyne nepradės išsiskirti pakankami kiekiai dujų, tinkamų gaminti naudingą energiją) dujų deginimui. Biodujų deginimo žvakės našumas 350 nm³/val.

› II etapas – kogeneracinės jėgainės įrengimas. Ateityje planuojama sąvartyno biodujas panaudoti elektros ir šiluminės energijos gamybai, jas deginant kogeneracinėje jėgainėje.

2.15.2 Mechaninio ir biologinio apdoravimo įrenginiai (MBA)

Įgyvendinant Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane (Žin., 2014, Nr. 2014-04989) nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis ir ES lėšomis finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, planuojama, kad esamo Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje iki 2016 m. pradės veikti mechaninio ir biologinio atliekų apdoravimo įrenginiai (MBA).

Planuojamo MBA įrenginio biologinio apdoravimo pajėgumas yra 20 tūkst. t per metus, t.y. jame planuojama apdoroti tik tokį BSA kiekį, kad būtų užtikrintos sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų mažinimo užduotys. Mechaninio ir biologinio atliekų apdoravimo įrenginiuose bus tvarkomas Šiaulių regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Tokiu būdu, nuo 2016 metų visos VATP ir Šiaulių regioniniame plane nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys bus įgyvendintos.

22 Lentelė. Planuojamo MBA įrenginio našumas¹²

¹² Galimybių studija „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, 2013 m.

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Našumas
1.	Mechaninio rūšiavimo įrenginių našumas, t/h	25-30
2.	Metinis minimalus MBA įrenginio našumas, t/metus	50 000 – 100 000
3.	Biologinio apdorojimo įrenginių našumas, t/metus	Apie 20 000

Metinis minimalus MBA įrenginio našumas, dirbant 8 - 16 valandų per dieną, apie 50000 – 100000 t/metus. MBA įrenginiuose bus įrengiama supaprastinta 25-30 t/h mechaninio rūšiavimo linija ir 20000 t/m biologinio apdorojimo įrenginiai (uždaras intensyvus aerobinis apdorojimas), likusios po mechaninio biologinio apdorojimo atliekos bus šalinamos šalia esančiame sąvartyne.

Numatyta, kad atvežamas mišrių komunalinių atliekų srautas atliekų priėmimo zonoje (*atliekų priėmimo zonoje numatyti 2 atliekų konteineriai (ne mažesni kaip 30 m³), kuriuose gali būti pašalinamos rūšiavimo procesui netinkamos atliekos*) bus pakraunamas į padavimo-priėmimo liniją, kuria atliekos transportuojamos į maišelių praplėšėją ir vėliau padalinamos į atitinkamas frakcijas. Mechaninio rūšiavimo įrenginiuose atliekos bus padalijamos į tris pagrindinius srautus:

- › biologiškai skaidžių atliekų (BSA) frakcijos srautą;
- › lengvosios atliekų frakcijos srautą (atskirta lengva – plokščia (2D) atliekų frakcija);
- › sunkios atliekų frakcijos srautą (atskirta sunki – apvali (3D) atliekų frakcija).

Iš biologiškai skaidžios ir iš sunkios atliekų frakcijos magnetinio separatoriaus pagalba gali būti surenkami magnetiniai metalai. Atskirtos lengva ir sunki atliekų frakcijos surenkamos į konteinerius (po du konteinerius ne mažesnius kaip 30 m³ talpos lengvai ir sunkiai frakcijai). Atskirta BSA frakcija apdorojama biologinio apdorojimo įrenginiuose (biotuneliuose), užtikrinant, kad po biologinio apdorojimo atliekų vertė ir higienizacijos rodikliai atitiks ES ir LR teisės aktų reikalavimus. Biologinis apdorojimas bus vykdomas aerobinio stabilizavimo proceso pagrindu, kuris padalijamas į du etapus: intensyvųjį (procesas uždaras, su priverstine aeracija, proceso trukmė ne mažiau kaip 3 savaitės, užtikrinant atliekų higienizaciją) ir pasyvųjį (procesas atviras, trukmė ne mažiau kaip 8 savaitės).

Po biologinio apdorojimo įrenginio BSA frakcija galutinai stabilizuojama dengtoje aikštelėje. Po galutinio stabilizavimo iš stabilizuotos BSA frakcijos atskirta tam tikra frakcija – „stabilatas“ arba techninis kompostas. Jo panaudojimo galimybės priklausys nuo užterštumo ir kitų parametrų bei tuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų. Bet kuriuo atveju ši frakcija galės būti naudojama sąvartyno ūkinėms reikmėms: perdengimui, uždengimui ir pan.

Planuojama, kad dalis mechaninio rūšiavimo įrenginiais atskirtų BSA, kartu su sunkiąja frakcija, galės būti sudeginamos atliekų termofikacinėje jėgainėje arba rasti kiti šalinimo būdai. Lengvoji atliekų frakcija turėtų būti panaudojama kietojo atgautojo kuro (KAK) gamybai arba vežama deginimui į atliekų deginimo įrenginius.

2.15.3 Laikinis mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginys

Iki kol 2015 m. bus pastatytas MBA įrenginys, ŠRATC esamo Šiaulių regioninio atliekų sąvartyno teritorijoje, Jurgeliškių k. 9, Šiaulių raj. buvo svarstoma galimybė įrengti

laikinaji mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginį, tačiau teigiamas sprendimas dėl linijos įrengimo nebuvo priimtas.

2.16 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

Kelmės rajono savivaldybėje visi sąvartynai ir šiukšlinai uždaryti (žr. 23 lentelę).

23 Lentelė. senų sąvartynų (šiukšlynų) uždarymas

Sąvartyno (šiukšlynų) pavadinimas	Būklė	ŠRATC Projekto pavadinimas, kurio metu buvo vykdomas sąvartyno (šiukšlynų) uždarymas
15 mažųjų sąvartynų (šiukšlynų): Aunuvėnų, Gailių, Junkilų, Karklėnų, Kiaunorių, Liolių, Lykšilio, Lupikų, Maudžiorų, Pašilėnų, Svirnių, Šaltenių, Šaukėnų, Vaiguvos, Žalpių/Orkių;	Uždaryti	Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projektas, pirmas etapas Finansuojama ES
Kuprės, Kražių, Tytuvėnų ir Užvenčio sąvartynai	Uždaryti	Projekto kodas: VP3-3.2-AM-01-V-01-005; Projekto pavadinimas: "Šiaulių regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas"; Sutarties pavadinimas: Šiaulių regiono 14 senų rajoninių sąvartynų uždarymas

24 Lentelė. Senų rajoninių sąvartynų (šiukšlynų) uždarymo finansavimas (litas)

Pavadinimas	Būklė	Adresas	Suma iš viso:	Tame skaičiuje uždarymo finansavimas pagal šaltinius		
				Sanglaudos fondo dalis	LR biudžeto dalis	Nuosavos lėšos
Kelmės rajonas			1.713.343,98	1.456.342,38	257.001,60	0,00
Kražių sąvartynas	uždarytas	Kelmės rajonas, Kražių seniūnija, Smiltynės km.	319.175,93	271.299,54	47.876,39	0
Kūprės sąvartynas	uždarytas	Kelmės rajonas, Pakražančio seniūnija, Kūprės k.	627.616,65	533.474,15	94.142,50	0
Tytuvėnų sąvartynas	uždarytas	Kelmės rajonas, Tytuvėnų seniūnija, Kuršių km.	330.783,13	281.165,66	49.617,47	0
Užvenčio sąvartynas	uždarytas	Kelmės rajonas, Užvenčio m.	435.768,27	370.403,03	65.365,24	0

Kelmės rajone 2013 metais įgyvendintas VSATP nustatytas reikalavimas uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.

2.17 Visuomenės informavimo ir švietimo priemonės atliekų tvarkymo klausimais

Kiekvienais metais ŠRATC, bendradarbiaudamas su savivaldybe, ir vykdydamas LR Valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytas užduotis, vykdo švietimo programą – šviečia bei informuoja visuomenę apie Šiaulių regione esančią komunalinių atliekų surinkimo sistemą, atliekų prevenciją, gaminių pakartotinio naudojimo svarbą, atliekų turėtojų pareigas ir teises reikalauti kokybiškos atliekų tvarkymo paslaugos. Visuomenė šviečiama tikslinėmis švietimo ir informavimo priemonėmis: straipsniais vietinėje ir regioninėje spaudoje, rengiamuose TV ir radijo reportažuose, skelbimais savivaldybių seniūnijų skelbimų lentose, prie parduotuvių, daugiabučių namų, susitikimuose su atliekų tvarkymo įmonių, švietimo įstaigų, bendruomenių atstovais ar vizitų į atliekų tvarkymo įrenginius metu, platinant leidinius (lankstinukus, skrajutes, knygeles), pavasarinių aplinkos švarinimo akcijų metu, ŠRATC internetinėje svetainėje www.sratc.lt, socialiniame tinkle Facebook. Plėtojant ekologinį švietimą labai svarbi koncepcija – sužinojau ir perdaviau žinias kitiems.

Visos informavimo priemonės parenkamos pagal tikslines grupes:

- › Šiaulių regiono gyventojai (ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai, jauni-mas/studentai, privačių/daugiabučių namų gyventojai, vietinės bendruomenės);
- › Suinteresuoti ekonominiai ir socialiniai partneriai (savivaldybių atstovai, aplinkosauginės organizacijos, projektų vykdytojai, švietimo bei ugdymo įstaigos, verslininkai/įmonių atstovai ir kitos institucijos).

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją, ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

Ženklaus indėlis šviečiant Šiaulių regiono gyventojus dviejų viešųjų įstaigų – Vilniuje įsikūrusios „Darnaus vystymo iniciatyvos“ ir Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centro 2012 – 2014 m. vykdytas ir iš dalies ES lėšomis finansuotas aplinkosauginis projektas „Kur keliauja atliekos? Sužinok ir papasakok!“. Projekto švietėjiška edukacinė veikla – seminarai, akcijos, konferencija, konkursas buvo orientuoti į dvi tikslines auditorijos grupes – pedagogus ir moksleivius. Projektu siekta ugdyti tikslinės auditorijos aplinkosauginį sąmoningumą ir skatinti juos pasirinkti aplinkai palankų gyvenimo būdą, šviečiant apie atliekų tvarkymą, su juo susijusias aplinkos problemas ir jų sprendimo būdus.

Aplinkosauginis projektas keliavo per visą Šiaulių regioną – Akmenės, Šiaulių, Joniškio, Pakruojo, Radviliškio, Kelmės rajono savivaldybių teritorijas bei Šiaulių miestą. Projekto tikslas pasiektas. Per praktines atliekų rūšiavimo užduotis (mokyta kaip teisingai rūšiuoti), improvizuotus apsipirkimus parduotuvėse (skatintas atsakingas vartojimas), supažindinimu su ekologiškų produktų ženklinimo ypatybėmis, mokinių dėmesys sutelktas į atliekų tvarkymo sistemą, problemas ir svarbą bei darnų gamtos išteklių naudojimą, o mokytojams perduotos žinios ir daliojami medžiaga ir gali būti pritaikoma ugdymo veikloje ir/ar naudojama kaip pagalbinė metodinė medžiaga organizuojant įvairius aplinkosauginius renginius.

2.18 Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados

Kelmės rajono atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane (Žin., 2002, Nr. 40-1499; 2007, Nr. 122-5003) bei Kelmės rajono ir Šiaulių regioniniame atliekų tvarkymo planuose nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 25 lentelėje.

25 Lentelė. *Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas*

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
1.	84.1 98.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Įgyvendinta. Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama 100 proc. gyventojų.
	98.2.1.2 98.2.1.3		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstantį konteinerinių aikštelių įrengimas.	Neįgyvendinta.
Komentaras: Mišrių komunalinių atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas nevykdomas.				
2.	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Įgyvendinta.
Komentaras: Mišrios komunalinės atliekos vežamos į Šiaulių regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną Šiaulių raj., Jurgeliškių k.9 (buves - Aukštrakių).				
3.	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Įgyvendinta 2013 metais.

<p>Komentaras: Įgyvendinant ES finansuojamą Šiaulių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projekto pirmąjį etapą uždaryti ir sutvarkyti mažieji sąvartynai: 15 mažųjų sąvartynų (šiukšlynų) Kelmės rajone: Aunuvėnų, Gailių, Junkilų, Karklėnų, Kiaunorių, Liolių, Lykšilio, Lupikų, Maudžiorų, Pašilėnų, Svirnių, Šaltenių, Šaukėnų, Vaiguvos, Žalpių/Orkių; Įgyvendinant projektą „Šiaulių regiono senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymas“ uždaryti ir sutvarkyti (iki 2013 m.) Kuprės, Kražių, Tytuvėnų ir Užvenčio sąvartynai.</p>				
4.	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta.
<p>Komentaras: 2013 m. perdirbta / panaudota 14 proc. komunalinių atliekų. Ateityje užduotis bus įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. ŠRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“.</p>				
5.	98.4	Šalinimas tik apdorotų atliekų	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.
<p>Komentaras: Užduotis bus įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. Dėl susiklosčiusių aplinkybių planuoto mechaninio biologinio įrenginio Šiaulių regione iki 2015 metų nebus. 2013 metais gegužės mėnesį Aplinkos ministras patvirtino, kad skirs finansavimą mechaninio rūšiavimo įrenginiui, kuris atskiras BSA iš bendro mišrių komunalinių atliekų srauto ir vėliau bus perdirbtos.</p>				
6.	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas; gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Nepilnai įgyvendinta.
<p>Komentaras: Kelmės rajone antrinių žaliavų konteinerių aikštelių viso yra 104 (aikštelių sąrašas su adresais patalpintas ŠRATC tinklapyje), o įskaitant 3 atliekų priėmimo punktus ir 1 DGASA viso 108 kuriose gyventojai gali rūšiuoti atliekas, viena aikštelė tenka 232 gyventojams. Antrinėms žaliavoms (stiklui, popieriui, plastikui) surinkti naudojami 1,8 ir 1,6 m³ talpos konteineriai. Sodų ir garažų bendrijų Kelmės rajone nėra. Nėra patvirtintos antrinių žaliavų konteinerių aikštelių schemas. Laikoma, kad aukščiau nustatytos užduotys nepilnai įgyvendintos.</p>				
7.	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Įgyvendinta 2013 metais.

Komentaras: Kelmės rajone įrengta 2013 (II ketvirtyje) didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, adresu Raseinių g. 70A, Kelmė (esamo atliekų priėmimo punkto praplėtimas).				
8.	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys. Kelmės rajono teritorijoje: ne daugiau kaip 4900 tonų - 2010 metams; 3300 tonų - 2013 m.	Kelmės rajone BSA užduotys yra įgyvendintos 2012-2013 metais. 2013 metais įdiegtos papildomos priemonės (kompostavimo dėžės ir konteineriai) individualių namų savininkams, sumažino BSA kiekį šalinamą sąvartyne.
Komentaras: Pašalintose mišriose komunalinėse atliekos visos biologiškai skaidžios atliekos sudaro apie 32 proc. (2012 m. - 49,1 proc.), 2013 metais sąvartyne pašalinta 9,6 tūkst. mišrių komunalinių atliekų, tame skaičiuje apie 8 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų. Taip pat 2013 metais įdiegtos papildomos priemonės (kompostavimo dėžės ir konteineriai) individualių namų savininkams, sumažino BSA kiekį šalinamą sąvartyne. Užduotis bus įgyvendinama Šiaulių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą.				
9.	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Užduotis įgyvendinta.
Komentaras: Žaliosios biologiškai skaidžios atliekos šiuo metu Kelmės rajone surenkamos trijuose Atliekų priėmimo punktuose ir DGASA ir kompostuojant kartu su nuotekų dumbliu. Skatinimo priemonės taikomos gyventojams, gyvenantiems individualiuose namuose ir ŠRATC įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. 2012-2013 m. laikotarpiu Kelmės rajono gyventojams buvo išdalinta 600 litrų talpos 980 kompostavimo dėžių ir 4190 konteinerių, kurių talpa 140/240 litrų. Vertinama, kad konteineriais surenkama ir dėžėse kasmet bus sukompustuojama apie 2450 tonų biologiškai skaidžių atliekų.				
10.	99.	Specifinių komunalinių atliekų surinkimas	Specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Įgyvendinta.

Komentaras: Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Didelių gabaritų atliekos Kelmės rajone iš atliekų turėtojų gyvenančių miesteliuose surenkamos apvažiavimo būdu organizuojant 6 kartus per metus, kaimuose - 2 kartus per metus. Buitinės pavojingos atliekos, elektros ir elektronikos įrangos atliekos surenkamos 2 kartus per metus (pavasariį ir rudenį) visoje Kelmės rajono teritorijoje. Atliekų surinkimo grafikai patalpinti ŠRATC tinklalapyje.

26 Lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimas

Kriterijus	Kelmės rajonas	Būklė
Kiek gyventojų, gauna geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą (procentais)	100	Labai gera
Kiek įrengta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių regioninių sąvartynų, kokia sąvartynų statybų eiga	1	Labai gera
Kiek uždaryta aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų	visi	Labai gera
Kiek perdirbta ar kitaip panaudota komunalinių atliekų (visų per metus susidariusių komunalinių atliekų (procentais))	14	Bloga
Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas	2641	Gera

3 Komunalinių atliekų susidarymo prognozės planuojamu laikotarpiu (2014 -2020 m.)

Šiame skyriuje pateikta Kelmės rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozė paremta 2011 metų duomenimis apie gyventojų skaičių bei statistiniuose duomenyse matomus Lietuvos gyventojų skaičiaus pokyčius (2.2 skyrius), kurių bendrosios tendencijos rodo 2,1 proc. metinį gyventojų skaičiaus mažėjimą. Gyventojų skaičiaus prognozių rezultatai pateikti sekančioje lentelėje.

27 Lentelė. Gyventojų skaičiaus prognozė 2014-2020 metams

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gyventojų skaičius mieste	12027	11774	11527	11285	11048	10816	10589
Gyventojų skaičius kaimo vietovėse	21428	21085	20749	20421	20099	19784	19476
Viso	33455	32859	32276	31706	31147	30600	30065
Gyventojų skaičiaus didėjimas/mažėjimas (miestas)	-2,1 %	-2,1 %	-2,1 %	-2,1 %	-2,1 %	-2,1 %	-2,1 %

Remiantis šiais skaičiavimais daroma prielaida, kad bendras gyventojų skaičius Kelmės rajone mažės.

Susidarančių atliekų kiekis 2014-2020 metais priklausys ne tik nuo gyventojų skaičiaus kitimo, bet ir ekonomikos augimo ir vartojimo pokyčių, prekių suvartojimo, ir bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kitų makroekonominių rodiklių raida. Finansų ministerijos 2013 metų balandžio mėnesio duomenimis numatomas bendro vidaus produkto (toliau – BVP) augimas: 2014 metais – 3,4 proc., 2015 metais – 4,3 proc., o nuo 2016 metų – 4,0 proc.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijas, Finansų ministerijos prognozuojamas BVP ir vartojimo kitimo tendencijas, numatomi trys ekonominio augimo scenarijai, nuo kurių priklausys komunalinių atliekų susidarymas **Joniškio** rajono savivaldybės teritorijoje:

- › *mažo ekonominio augimo („pesimistinis“)* scenarijus: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpiu mažės 0,5 proc./gyv.;
- › *vidutinio ekonominio augimo („realistinis“)* scenarijus: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpiu kasmet didės 1 proc./gyv., palyginus su praėjusiais metais;
- › *didelio ekonominio augimo („optimistinis“)* scenarijus: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planuojamu laikotarpiu kasmet didės 2 proc./gyv., palyginus su praėjusiais metais.

Informacija apie prognozinius komunalinių atliekų susidarymo kiekius 2014-2020 m. pagal skirtingus ekonominio augimo scenarijus pateikta 28 lentelėje.

28 Lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė tonomis per metus

Augimo procentas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0,5%	11229	12060	12078	12096	12115	12134	12155	12176
1%		12120	12303	12321	12340	12359	12380	12401
2%		12240	12258	12276	12296	12316	12336	12358

Šiame plane, atsižvelgiant į VATP prognozes, laikoma, kad komunalinių atliekų susidarymo kiekis didės vidutiniškai 1 proc. per metus, tačiau atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus mažėjimą, bendras susidarantių komunalinių atliekų kiekis išliks panašus.

29 Lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozė (tonomis)

Vienetai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biologinės (maisto ir žaliosios) atliekos	tonos/metus	2551	2780	2849	2881	2912	2944	3008
	% nuo bendro kiekio	22,72%	22,94%	23,16%	23,38%	23,60%	23,82%	24,04%
Žaliosios atliekos	tonos/metus	844	914	930	934	938	942	950
	% nuo bendro kiekio	7,52%	7,54%	7,56%	7,58%	7,60%	7,62%	7,64%
Plastikų atliekos	tonos/metus	359	388	394	394	395	396	397
	% nuo bendro kiekio	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%	3,20%
Plastikinės pakuotės atliekos	tonos/metus	1108	1205	1232	1242	1253	1263	1274
	% nuo bendro kiekio	9,87%	9,94%	10,01%	10,08%	10,15%	10,22%	10,29%
Popieriaus/kartono (PK) atliekos	tonos/metus	561	606	615	616	617	618	619
	% nuo bendro kiekio	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%
PK pakuotės atliekos	tonos/metus	1123	1212	1230	1232	1234	1236	1238
	% nuo bendro kiekio	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%	10,00%
Stiklo atliekos	tonos/metus	56	61	62	62	62	62	62
	% nuo bendro kiekio	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%
Stiklinės pakuotės atliekos	tonos/metus	820	861	849	826	802	779	755
	% nuo bendro kiekio	7,30%	7,10%	6,90%	6,70%	6,50%	6,30%	6,10%
Metalas	tonos/metus	447	480	485	483	481	480	478
	% nuo bendro kiekio	3,98%	3,96%	3,94%	3,92%	3,90%	3,88%	3,86%
Metalinės pakuotės atliekos	tonos/metus	112	121	123	123	123	124	124
	% nuo bendro kiekio	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Pavojingos atliekos	tonos/metus	112	121	123	123	123	124	124
	% nuo bendro kiekio	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	tonos/metus	449	485	492	493	494	494	495
	% nuo bendro kiekio	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Naudotos padangos	tonos/metus	101	109	111	111	111	111	112
	% nuo bendro kiekio	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%	0,90%
Medienos atliekos	tonos/metus	107	109	105	99	93	87	80
	% nuo bendro kiekio	0,95%	0,90%	0,85%	0,80%	0,75%	0,70%	0,65%
Kitos nedegios (pvz., statybinės) atliekos	tonos/metus	1572	1697	1722	1725	1728	1730	1733
	% nuo bendro kiekio	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%	14,00%
Kitos degios atliekos	tonos/metus	905	972	982	978	975	971	968
	% nuo bendro kiekio	8,06%	8,02%	7,98%	7,94%	7,90%	7,86%	7,82%
Visas mišrių komunalinių atliekų kiekis	tonos/metus	11230	12121	12304	12322	12341	12360	12401

4 Komunalinių atliekų tvarkymo tiksliai, uždaviniai ir užduotys 2014-2020 m.

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu.

Plėtojant Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- › Atliekų prevencija;
 - vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. 2014-2020 m. laikotarpiu Kelmės rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje.
- › Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai;
 - 2014-2020 m. laikotarpiu Kelmės rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui.
- › Atliekų perdirbimas;
 - naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- › Atliekų kitoks naudojimas;
 - naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- › Atliekų šalinimas
 - Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

4.1 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės
Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą, kas įgyvendino principą „teršėjas moka“.
Visos susidariusios komunalinės atliekos yra surenkamos ir sutvarkomos (paslauga teikiama 100 proc. savivaldybės teritorijos fizinių asmenų ir 100 proc. juridinių asmenų.)
Visos surinktos Kelmės rajone mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne Jurgeliškių k.9 (buvęs - Aukštrakių), Šiaulių rajonas.
Kelmės rajone uždaryti ir rekultivuoti visi ES reikalavimų neatitinkantys sąvartynai.
Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, APP ir DGASA tinklas.
Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
Vykdomas specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu.
Kelmės rajone įdiegtos papildančios sistemos.
Pradėtas įgyvendinti ES finansuojamas projektas Šiaulių regione biologiškai skaidžių atliekų ir antrinių žaliavų tvarkymo infrastruktūrai sukurti.
Silpnybės
Neesant komunalinių atliekų apdorojimo įrenginių, didžioji dalis komunalinių atliekų (apie 95 proc. nuo susidarančių) patenka į sąvartyną.
Antrinių žaliavų rūšiavimas kolektyviniais konteineriais neefektyvus.
Mažėja gyventojų rūšiuojamų antrinių žaliavų kiekiai.
Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina namuose rūšiuoti atliekas ir mažinti komunalinių atliekų susidarymo kiekius.
Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimas nėra užtikrinamas nacionaliniu mastu ir tai įtakoja antrinių žaliavų surinkimo paslaugos teikimo kokybę.
Fizinių asmenų mokumas siekia 70 proc., o juridinių asmenų – 87 proc. (nuo išsiųstų mokėjimo pranešimų (su skola)).
Nepakankama atliekų apskaitos kontrolė - gamybos procesuose susidarančios atliekos dažnai patenka į mišrių komunalinių atliekų srautą ir tai didina bendrus komunalinių atliekų kiekius.
Esamų informavimo priemonių nepakanka visuomenės švietimui atliekų tvarkymo klausimais.
Galimybės
Sukūrus detalesnę vietinės rinkliavos / atliekų turėtojų duomenų bazę ir tikslesnę atliekų apskaitą, galimybės tobulinti apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemą, siekiant paskatinti gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas, pakuotės atliekas ir žaliąsias atliekas.
ES finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėms, biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai.
Pasirašomos sutartys su GIO dėl pakuočių atliekų surinkimo, bei gamintojų atsakomybės principo įgyvendinimas teigiamai įtakos šalinamų atliekų kiekio mažėjimą.
Nuo 2015 metų diegiama konteinerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti pakuočių atliekas ir antrines žaliavas.
Diferencijuotos rinkliavos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas.
Grėsmės
Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys.
Laiku nepastačius regioninio mechaninio apdorojimo įrenginio nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo užduotys.
Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, brangs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo

išlaidos ir reikės didinti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį.

4.2 Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu yra:

- › sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- › užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- › išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;
- › užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

4.3 Kelmės rajono savivaldybei nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planu, nustatomos Kelmės rajono savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (pateiktos 30 lentelėje).

30 Lentelė. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane (planavimo laikotarpis 2014-2020 m.) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Kelmės rajonui
Kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys		
230.1.	- iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus, o kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ir kitaip panaudotos;	- iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 4300 tonų
230.2.	- iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);	- iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5500 tonų
230.3.	- iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);	- iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 8000 tonų komunalinių atliekų;
230.4.	- užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.	- iki 2020 metų mažiausiai 2500 tonų popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti
236. 8 priedas	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių (žr. 3 stulpelį).	- nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 4049 tonos/metus; - nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 3644 tonos/metus; - nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 3239 tonos/metus; - nuo 2020 metų ne daugiau kaip 2834 tonos/metus;
Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir atskiro surinkimo sistemos plėtros užduotys		
239.1	-iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje;	
239.2.	- iki 2016 metų įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriama ir apdorojama arba perduodama tolimesniam apdorojimui biologiškai skaidi atliekų dalis;	- iki 2019 metų įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.
239.3.	- iki 2019 metų įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	
Atskiro atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys		
246.1.	- iki 2015 metų sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas at-naujinti;	- iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemą
246.2. 246.2.2.	- užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti (Kelmės rajone - ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų);	
247.1.	- iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų;	
247.2.		

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Kelmės rajonui
246.2.4. 246.3. 246.4.	<p>- iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 100 metrų;</p> <p>- savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos;</p> <p>- pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu;</p> <p>- jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).</p>	
248.1.	- užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	- užduotis įgyvendinta
248.2. 249. 250. 251. 252. 253.	<p>- ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu;</p> <p>- savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) atskirą surinkimą, ir kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas;</p> <p>- savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse;</p> <p>- savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje;</p> <p>- savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip du kartus per metus.</p> <p>- savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.</p>	- užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus; - sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti prievolę dėl šių atliekų surinkimo.
245.8.	- savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų	-iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje numatyti šių atliekų

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014-2020 metų planas (patvirtinta LRV 2014 m. balandžio 16d., Nr. 366, paskelbta TAR 2014-04-30 i. k. 2014-04989)	Kiekybinė užduotis Kelmės rajonui
	susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.	surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą
272.1. 272.2. 272.2.1 272.2.2 272.2.3 272.2.4 272.2.5	<p>Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:</p> <p>1) būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį;</p> <p>2) būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc. 	<p>Nustatyti kiekybines pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO iki 2015 metų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popieriaus PA - 8 kg/ gyventojui per metus; - plastiko PA - 10 kg/ gyventojui per metus; - stiklo PA - 8 kg/ gyventojui per metus; - metalinės PA - 1 kg/ gyventojui per metus; <p>iki 2020 metų surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popieriaus PA - 11 kg/ gyventojui per metus; - plastiko PA - 12 kg/ gyventojui per metus; - stiklo PA - 11 kg/ gyventojui per metus; - metalinės PA - 1 kg/ gyventojui per metus;
Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas		
254. 255. 255.1. 255.2. 255.3. 255.4.	<p>Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.</p> <p>Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti savivaldybės turi imtis šių priemonių:</p> <ul style="list-style-type: none"> - registruoti komunalinių atliekų turėtojus; - nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais; - visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija; - pagal galimybes komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoti kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, kooperuojantis 2 ar daugiau savivaldybių. Išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą negali viršyti 1 procento disponuojamų namų ūkio pajamų. 	

4.4 Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės 2014-2020 metais

Vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtintame Valstybiniame atliekų tvarkymo plane tikslais bei Šiaulių regiono atliekų tvarkymo planu nustatomi šie Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014-2020 m. tikslai ir uždaviniai:

1 tikslas. Siekti, kad komunalinių atliekų susidarymas savivaldybėje augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio:

- › tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus;
- › didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje.

2 tikslas. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, plėtojant racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą:

- › sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus;
- › plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.

3 tikslas. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamą atliekų tvarkymo sistemą. Šiam tikslui įgyvendinti numatomas uždavinys:

- › užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

4 tikslas. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę bei tobulinti atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą. Šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

- › tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę.
- › tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą;
- › griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą.

5 tikslas. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje. Šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

- › didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje;
- › tobulinti savivaldybės institucijų darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais.

4.5 Atliekų naudojimo ir perdirbimo užduotys

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu yra skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones didinant atskirai surenkamų ir perdirbamų atliekų

kiekius, bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

31 lentelėje pateiktas Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014-2020 metų atliekų naudojimo ir perdirbimo kiekybinės užduotys, remiantis Valstybiniu atliekų tvarkymo planu.

31 Lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai pagal atliekų tvarkymo būdą Kelmės rajone bei Šiaulių regione 2014-2020 m., tonomis.

Komunalinių atliekų srautas	Atliekų tvarkymo būdas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančių komunalinių atliekų kiekis								
		12120	12303	12321	12340	12359	12380	12401
Atskirai surenkamos atliekos, tonomis								
Žaliosios atliekos	Kompostavimas	747	755	762	770	778	786	793
		81,78%	81,16%	81,63%	82,11%	82,58%	83,05%	83,52%
Antrinės žaliavos, tame tarpe:	Perdirbimas	870	886	902	919	936	954	972
		17,64%	17,76%	18,12%	18,50%	18,89%	19,29%	19,70%
Plastikų atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	324	324	324	324	325	325	325
		20,35%	19,95%	19,82%	19,70%	19,57%	19,45%	19,32%
Popieriaus/kartono atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	279	287	295	303	312	320	330
		15,33%	15,53%	15,94%	16,37%	16,81%	17,26%	17,72%
Stiklo atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	241	248	255	263	270	278	286
		26,19%	27,27%	28,79%	30,43%	32,18%	34,07%	36,09%
Metalų atliekos, įskaitant PPA	Perdirbimas	26	27	28	29	29	30	31
		4,35%	4,43%	4,57%	4,72%	4,87%	5,02%	5,18%
EEĮ atliekos	Perdirbimas/naudojimas	67	99	129	127	125	122	120
		13,80%	20,03%	26,20%	25,69%	25,20%	24,72%	24,24%
Naudotos padangos	Perdirbimas/naudojimas	92	93	93	94	94	95	95
		84,76%	83,92%	84,22%	84,51%	84,80%	85,08%	85,36%
Atskiras maisto atliekų surinkimas	Kompostavimas, aerobinis pūdymas					589	595	602
						20,00%	20,00%	20,00%
Į mechaninio apdorojimo įrenginius nukreipiamos mišrios komunalinės atliekos, tonomis								
Mišrios komunalinės atliekos	Apdorojimas	9815	9940	9900	9893	9298	9285	9271
				80,35%	80,17%	75,23%	75,00%	74,77%
Atskirtos mechaninio apdorojimo įrenginyje antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos, tonomis								
Antrinės žaliavos, tame tarpe:	Naudojimas/Perdirbimas			1661	1652	1642	1632	1622
Plastikų atliekos	Naudojimas/Perdirbimas			611	616	620	625	629
Popieriaus/kartono atliekos	Naudojimas/Perdirbimas			621	619	617	615	612
Stiklo atliekos	Perdirbimas			257	245	232	220	207
Metalų atliekos	Perdirbimas			172	172	172	173	173

Biologiškai skaidžios atliekos	Kompostavimas			3999	4019	3568	3583	3598
Į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius patenkančios komunalinės atliekos, tonomis								
Kietasis atgautasis kuras (KAK)	Naudojimas			1731	1729	1726	1723	1720
				17,49%	17,47%	18,56%	18,56%	18,55%
Į atliekų šalinimo įrenginius (sąvartyną) patenkančios komunalinės atliekos, tonomis								
Naudojimui netinkamos atliekos	Šalinimas	9815	9940	2508	2494	2362	2347	2332
	Procentai	80,98%	80,79%	20,36%	20,21%	19,11%	18,96%	18,80%

32 Lentelė. Valstybinio atliekų plano įgyvendinimas Kelmės rajono savivaldybėje 2014 - 2020 metais

Viso susidaro	Metai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančių komunalinių atliekų kiekis, t		12120	12303	12321	12340	12359	12380	12401
iki 2020 metų užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 35 procentų savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų per metus	procentais			20%	20%	19%	19%	19%
BSA šalinimas 2014 - 2015 metais ne daugiau kaip 4049 tonos/metus	tonos	4874	4975					
BSA šalinimas -2016 - 2017 metais ne daugiau kaip 3644 tonos/metus	tonos			1000	1005			
BSA šalinimas -2018 - 2019 metais ne daugiau kaip 3239 tonos/metus	tonos					892	896	
BSA šalinimas - nuo 2020 metų ne daugiau kaip 2834 tonos/metus	tonos							900
užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti	tonos	18%	18%	84%	85%	85%	85%	86%

4.5.1 Atliekų tvarkymo infrastruktūros įrengimas

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas, eksploatavimas.

Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekomis tvarkyti yra eksploatuojami trys atliekų priėmimo punktai, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, žaliosios atliekos yra tvarkomos jas kompostuojant kartu su nuotekų dumbliu. Atliekos

šalinamos Šiaulių regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne. Kelmės rajone vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

Atliekų priėmimo punktuose nėra darbuotojo, kuris tikrintų iš gyventojų atvežtas atliekas, nuolat prižiūrėtų tinkamą pristatomų atliekų išrūšiavimą, todėl pasitaiko, kad APP tampa šiukšlynais ir vieta, kur ne tik gyventojai bet ir įmonės gali nemokamai atsikratyti atliekomis. Geresnė APP tvarkos kontrolė pagerintų šiuo metu eksploatuojamų APP būklę, taip išsaugant jau sukurtą atliekų tvarkymo infrastruktūrą, tačiau APP praplėtimui reikalingi papildomi kaštai. APP uždarymas gali įtakoti nelegalų atsikratymą atliekomis pamiškėse, pakelėse be to per APP sistemą sudarytos geresnės sąlygos rūšiuoti atliekas, platesnis atliekų tvarkymo inžinerinės infrastruktūros paskirstymas rajone. Remiantis aukščiau išdėstytais argumentais:

- › *Kelmės rajono savivaldybė turi priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktu eksploatavimo ar jų praplėtimo ar uždarymo.*

Planuojamas Šiaulių regiono MBA įrenginys.

Tikimasi, kad 2014-2020 metų vykdymo laikotarpiu Šiaulių regione bus pradėtas eksploatuoti regioninis mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginys. MBA įrenginio veikimo pradžia numatyta 2015 m. rugsėjo pabaigoje. Šių įrenginių pajėgumai pilnai leis pasiekti VATP užduotis.

4.5.2 Antrinių žaliavų tvarkymas

Planuojami sutvarkyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekiai, įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones, 2014-2020 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančioje lentelėje. Planuojama, kad surenkamų antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų kiekiai kiekvienais metais didės 3 procentais.

33 Lentelė. Antrinių žaliavų tame tarpe ir pakuotės atliekų surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Komunalinių atliekų srautas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kiekis, surinktas antrinių žaliavų konteineriuose	41	41	41	42	42	43	43
Kiekis, surinktas atliekų priėmimo punktuose	8	8	8	8	8	8	8
Kiekis, surinktas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	2	2	2	2	2	2	2
Pakuočių atliekų surinkimas iš individualių namų	820	835	851	867	884	901	919
Kiekis perdirbtas MBA	0	0	1661	1652	1642	1632	1622
Kiekis patenkantis į KAK	0	0	1633	1636	1639	1642	1645
Viso:	870	886	4196	4207	4217	4228	4239
Viso, procentais	17,64%	17,76%	84,30%	84,69%	85,09%	85,49%	85,90%

Lentelėje nurodytoms kiekybinėms užduotims pasiekti savivaldybė turi prisiimti išpareigojimus ir vykdyti šiame plane numatytas užduotis.

Atsižvelgiant į tai, kad Kelmės rajone infrastruktūra yra pilnai sukurta, siekiant įgyvendinti šiame plane nurodytus tikslus (kiekius) didesnis dėmesys turi būti skiriamas visuomenės informavimui ir švietimui bei taikant ekonominius svetus (diferencijuotos įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą įvedimas). Visuomenės informavimo ir švietimo užduotis savivaldybė turi pavesti vykdyti komunalinių atliekų surinkėjams, kitiems atliekų tvarkytojams bei GIO, įtraukiant šiuos reikalavimus į sutartis su atliekų tvarkytojais.

Pakuotės atliekų atskiro surinkimo vystymas ir organizavimas

Siekiant įvykdyti pakuotės atliekų tvarkymo užduotis ŠRATC turi:

- › *organizuoti pakuočių atliekoms ir stiklo atliekoms surinkti skirtų konteinerių išdalinimą, (trūkstamas konteinerių skaičius – 9000 komplektų konteinerių).*
- › *Pasirašyti atnaujintą sutartį su gamintojų ir importuotojų organizacijomis. Sutartyje turi būti įtrauktos užduotys nurodytos žemiau esančioje lentelėje.*

34 Lentelė. Užduotys ir terminai įtraukiami atnaujintoje sutartyje su GIO.

Iki 2015 metų	Iki 2020 metų
GIO lėšomis aprūpinti individualių namų savininkus pakuočių atliekų ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais (9000 kompl.)	GIO lėšomis nuolat atnaujinti susidėvėjusius pakuotės atliekoms surinkti skirtus konteinerius, naujais konteineriais aprūpinti naujų individualių namų savininkus
Surenkamų pakuotės atliekų kiekis turi būti ne mažesnis kaip:	
Popieriaus PA - 8 kg/ gyventojui per metus; Plastiko PA - 10 kg/ gyventojui per metus; Stiklo PA - 8 kg/ gyventojui per metus; Metalinės PA - 1 kg/ gyventojui per metus.	Popieriaus PA - 8 kg/ gyventojui per metus; Plastiko PA - 11 kg/ gyventojui per metus; Stiklo PA - 9 kg/ gyventojui per metus; Metalinės PA - 1 kg/ gyventojui per metus.

Parentant PPA surinkėją savivaldybė kartu su kitomis Šiaulių regiono savivaldybėmis bei ŠRATC turi priimti sprendimą dėl PPA surinkėjų skaičiaus regione.

Įvertinus 2014-2015 metais surenkamų PA kiekius Kelmės rajono savivaldybė turi patikslinti PA surinkimo užduotis 2016 - 2020 metams *gamintojų ir importuotojų asociacijai/-oms*, tam kad būtų surenkami realūs šių atliekų kiekiai ir įgyvendintos šio plano užduotys.

Antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemos parengimas iki 2015 metų. Reikalavimai schemos parengimui išdėstyti žemiau esančioje lentelėje.

35 Lentelė. Reikalavimai schemos atnaujinimui.

Iki 2015 sausio 1 d.:
daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų
daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų (rekomenduojamas atstumas)
numatyti tekstilės atliekoms surinkti skirtus konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles
įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose
įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles skirtas antrinėms žaliavoms surinkti gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose
sodų ir garažų bendrijose įvertinti kiekvienos trūkstamos aikštelės tikslingumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių

Schemoje nurodytoms esamoms ir numatytais aikštelėms turi būti parengti techniniai projektai, vėliau aikštelės privalo būti įrengtos, jose pastatyti konteineriai.

2016-2020 metais savivaldybė turi atsižvelgti į galimus teisės aktų pakeitimus ir pagal poreikį atnaujinti konteinerinių aikštelių schemas bei konteinerių, skirtų antrinių žaliavų surinkimui, kieki.

4.5.3 Biologiškai skaidžių, tame tarpe žaliųjų atliekų bei maisto atliekų, tvarkymas

Planuojami sutvarkyti antrinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai 2014-2020 metų laikotarpiu pateikti žemiau esančioje lentelėje.

36 Lentelė. Biologiškai skaidžių atliekų tame tarpe ir maisto (virtuvės) sutvarkymas/surinkimas įvertinus esamą atliekų surinkimo infrastruktūrą ir įgyvendinus suplanuotas atliekų tvarkymo priemones.

Komunalinių atliekų srautas		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kiekis, sukompostuotas kompostavimo dėžėse (namudinis kompostavimas)		40	41	41	42	42	42	43
Kiekis, sukompostuotas kartu su nuotekų dumbliu		707	714	721	728	736	743	750
Maisto (virtuvės) atliekų kiekis, surinktas konteineriais						589	595	602
Kiekis, atskirtas ir su kompostuotas MBA įrenginiuose				3999	4019	3568	3583	3598
Viso:	tonomis	747	755	4762	4789	4934	4964	4993
	procentais	13,30%	13,18%	82,65%	82,66%	84,69%	84,71%	84,73%

Dalis Kelmės rajone susidarantių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje. Iš esmės tai gali atlikti beveik visi privatūs namų ūkiai, turintys nuosavą sklypą su sodu. Skaičiuojama, kad 100 m² sodo užtenka 1 m² ploto kompostavimo vietos.

Trūkstamas žaliųjų (maisto) atliekų ir biologiškai skaidžių atliekų konteinerių skaičius Kelmės rajone pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

Konteinerių kiekis	Kelmės rajono savivaldybės teritorija
Maisto atliekoms, vnt.	3809
Biologiškai skaidžioms atliekoms (individualių namų valdose ir juridinių asmenų teritorijose), vnt.	2200

Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis vidutiniškai sumažinti patenkančių biologiškai skaidžių atliekų apie 800 tonų per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir

virtą maistą. Taip pat, namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5 - 1 m³.

Technologiškai namudinis kompostavimas yra labai nesudėtingas: virtuvės ir sodo atliekos yra patalpinamos į medinę ar plastmasinę kompostavimo talpą ar aptvarą. Šakos ir krūmai turi būti susmulkinti. Maždaug kartą per metus kompostavimo talpa/aptvaras yra ištuštinamas ir kompostas yra persiojamas. Likusi neatsisijojusi dalis gražinama atgal į komposterį kompostavimui kitiems metams. Tokiu būdu gaunama 350 - 450 kg/t patalpintos medžiagos aukštos kokybės komposto, pasižyminčio mažu teršalų kiekiu (pvz. sunkiųjų metalų ar kt. pavojingų cheminių junginių).

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarantią žaliąsias atliekas šalina nuotekų dumblo kompostavimo aikštelėje, arba tokios įmonės įsirengia aplinkosauginius reikalavimus atitinkančius kompostavimo įrenginius, arba naudojami kitų įmonių kompostavimo įrenginiai. Sąnaudos, tenkančios šių atliekų tvarkymui, yra įtraukiamos į šių įmonių paslaugų įkainius.

Sklandus ir nenutrūkstamas esamos atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimas
Šiuo metu Kelmės rajone biologiškai skaidžios, tame tarpe žaliosios atliekos tvarkomos, naudojant esamą rajoninę atliekų tvarkymo infrastruktūrą: APP, DGASA, nuotekų dumblo aikštelė (žaliųjų atliekų kompostavimas). Savivaldybė kartu su ŠRATC ir UAB „Kelmės Vanduo“ turi užtikrinti sklandų šių įrenginių darbo organizavimą.

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas iki 2015 metų

Tuo tikslu savivaldybė turi:

- › *užtikrinti, kad būtų išdalintos žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės individualių namų savininkams;*
- › *pateikiant gyventojams/sodų bendrijoms kompostavimo dėžes arba taikant skatinimo priemones, gyventojams/sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.*

Žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas iki 2020 metų

Tuo tikslu savivaldybė turi:

- › *užtikrinti pastovų trūkstamų žaliųjų atliekų surinkimui skirtų konteinerių ir kompostavimo dėžių pateikimą individualių namų savininkams;*
- › *pagal poreikį teikti gyventojams/sodų bendrijoms kompostavimo dėžes arba taikyti skatinimo priemones, gyventojams/sodų bendrijoms įrengiant individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis.*

Šios užduoties įgyvendinimas turi būti pavestas komunalinių atliekų tvarkytojui, papildant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartį.

Maisto atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtojimas ir diegimas

Tuo tikslu savivaldybė turi:

Atskirai surinktas elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekis	67	99	129	127	125	122	120
Atskirai surinktas naudotų padangų kiekis;	92	93	93	94	94	95	95
Atskirai surinktas didelių gabaritų atliekų (baldų ir kt.).	76	77	77	78	79	80	80
Atskirai surinktas statybinių atliekų kiekis	386	388	390	392	394	396	398
Statybinės atliekos su asbestu	65	66	66	66	67	67	67
Viso:	687	723	757	758	759	760	762

Kelmės rajono savivaldybėje specifinių atliekų tvarkymo organizavime turi būti naudojamos šios priemonės:

Atskiuro surinkimo paslaugos plėtimas. Atskiros statybos ir griovimo atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų atliekų (baterijų, akumuliatorių, transporto priemonių pavojingų atliekų, būtines chemijos atliekų ir kita) surinkimo paslaugos teikimas.

Surinkimas ne mažiau kaip 2 kartus per metus. Pavojingų atliekų, didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu turi būti vykdomas ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

Esamos infrastruktūros geros būklės palaikymas ir plėtra. Atliekų priėmimo punktų ir Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės geros būklės palaikymas, eksploatavimas, kad būtų sudarytos palankios sąlygos gyventojams pristatyti specifines atliekas.

Specifinių atliekų surinkimas turi būti plėtojamas savivaldybėje diegiant papildančias sistemas.

Turi būti plėtojama specifinių atliekų surinkimo konteinerių plėtra garažų bendrijose.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo plėtros organizavimas. Savivaldybė Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis turi nustatyti prievolę dėl Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo didinimo.

Tekstilės atliekų surinkimo organizavimas. Kelmės rajono savivaldybė iki 2015 metų sausio 1 d. atnaujintoje antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemoje turi numatyti šių atliekų surinkimo konteinerių skaičių ir plėtrą. Konteineriai tekstilės atliekoms turi būti išdėstyti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi tokius konteinerius yra tikslinga statyti (prie prekybos centrų, kitose vietose). Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiškai ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Mažesnėse savivaldybės gyvenvietėse, kur tokių konteinerių pastatymas ne ekonomiškai, savivaldybė turi įpareigoti atliekų tvarkytojus, teikti gyventojams specialius maišus šioms atliekoms rinkti bei taikyti šių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu.

4.5.5 Ekonominių instrumentų taikymas

Tam, kad Kelmės rajono savivaldybėje būtų įgyvendintos atliekų perdirbimo užduotys, reikalinga taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančius ekonominius instrumentus:

- › *Iki 2016 metų įvesti mokesčius už sąvartyne šalinamas atliekas ir mechaninio biologinio apdoravimo įrenginiuose apdorojamas atliekas bei mokesčių už atliekų*

deginimo arba bendro atliekų deginimo įrenginiuose naudojamas energijai gauti atliekas;

- › *Iki 2016 metų parengti ir patvirtinti diferencijuoto mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatus.*

4.5.6 Teisinių dokumentų atnaujinimas

Tobulinant Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos teisinę bazę, savivaldybė turi:

- › *Iki 2016 sausio 01 d. patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus.*

Diegiant diferencijuotos vietinės rinkliavos už atliekų tvarkymą sistemą, reikia atkreipti dėmesį, kad naujoji sistema būtų patikima ir garantuotų lėšų surinkimą, kad visos atliekos būtų surinktos ir sutvarkytos. Savivaldybė kartu su RATC taip pat turi priimti sprendimus dėl kintamos įmokos dalies nustatymo principus. Už šių dokumentų parengimą yra atsakingas Šiaulių RATC.

4.5.7 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo plėtra

Siekiant gerinti komunalinių atliekų surinkimo kokybę, **Šiaulių rajono savivaldybė** turi:

- › *Pavesti ŠRATC vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus;*
- › *Pavesti ŠRATC ir komunalinių atliekų surinkimo operatoriui vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus;*
- › *Vykdyti Operatorių veiklos priežiūrą;*
- › *Priimti sprendimą dėl mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemos įdiegimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą.*

Papildyti esamą sutartį su komunalinių atliekų surinkėju, įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos Ministerijos dokumentuose.

4.5.8 Visuomenės informavimas

Atliekų mažinimas (prevencija) yra vienas iš svarbiausių atliekų tvarkymo tikslų. Atliekų prevencijos sėkmingam vykdymui būtina sąlyga, kad visi su atliekų tvarkymu susiję sprendimai būtų priimami, atsižvelgiant į jų poveikį susidarantių atliekų kiekiui. Regioniniu ir savivaldybių lygmeniu atliekų prevencijai įtakos turi visuomenės švietimas ir informavimas bei principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas. Atliekų mažinimui (prevencijai) įtakos turi ir antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų atskiras surinkimas.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi sekantys uždaviniai:

- › Kiekvienais metais Kelmės rajono savivaldybės administracija (arba paveda ŠRATC) parengia ir paskelbia vietinėje spaudoje bei savivaldybės internetiniame puslapyje ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą savivaldybės teritorijoje. Ataskaitoje

pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, aplinkosauginį savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos įvertinimą, savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslus ir uždavinius kitiems metams ir tolimesniam laikotarpiui, planuojamas priemones komunalinių atliekų tvarkymo sistemai plėsti ir tobulinti.

- › Kiekvienais metais Kelmės rajono savivaldybės administracija (arba paveda ŠRATC) parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buities atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- › Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- › Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti savivaldybės bei atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

4.6 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatacinės išlaidos

Kelmės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo pagrindu turi būti „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principų įgyvendinimas:

- › Principas „teršėjas moka“ teigia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas.
- › „Visų sąnaudų padengimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas.

Šie principai užtikrinami, įtraukiant į įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą visas jų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas, įskaitant atskirą antrinių žaliavų, didžiųjų atliekų surinkimą ir jų paruošimą perdirbti, pavojingų atliekų, esančių komunalinėse atliekose, surinkimą, biologiškai skaidžių atliekų atskirą surinkimą ir jų kompostavimą ar kitą naudojimą, sąvartyno ir regioninės infrastruktūros eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo, administracines sistemos eksploatavimo sąnaudas.

Regioninis principas – siekiant didinti atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, savivaldybėms rekomenduojama išvien kurti regionines atliekų tvarkymo sistemas. Valstybė teikia paramą regioninių sistemų kūrimui. Šiaulių regione šio principo įgyvendinimui yra įkurtas VšĮ Šiaulių RATC. Regioninis principas Šiaulių regione įgyvendinamas, pasinaudojant Sanglaudos fondo, valstybės bei ŠRATC paskolos lėšomis

įrengiant regioninį sąvartyną, pilnai atitinkančius ES ir LR aplinkosauginius reikalavimus, kitus atliekų tvarkymo įrenginius. Eksploatuojant regioninę atliekų tvarkymo sistemą bus vykdomas šių regioninių atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimas, dokumentų, reikalingų regioninės sistemos eksploatacijai, parengimas, savivaldybių sąvartynų priežiūra po uždarymo, savivaldybių veiksmų koordinavimas vykdant kitas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.

Principas „teršėjas moka“ – atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Vadovaujantis Gamintojo atsakomybės principu, šių gaminių gamintojai ir importuotojai turi prisiimti pilną atsakomybę už jų į vidaus rinką išleistų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai viso būvio ciklo metu nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant gaminių ir pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, Vyriausybės nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimą, informacijos apie gaminius ir pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams.

„Visų sąnaudų padengimo“ principas – mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas, įskaitant sistemos administravimo ir atliekų šalinimo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo sąnaudas. Visos gyventojų išlaidos komunalinių (buitinių) atliekų tvarkymui neturėtų viršyti 1 proc. nuo jų vidutinių (disponuojamų) pajamų.

Solidarumo principas – vienos tonos komunalinių atliekų tvarkymo išlaidos turi būti vienodos, nepriklausomai nuo to, kokioje regiono vietoje yra atliekų turėtojas. Tokiu būdu šis principas taip pat reiškia, kad vienos tonos mišrių komunalinių atliekų pervežimo (t.y., atliekų nuvežimo iki regioninio sąvartyno) ir šalinimo regioniniame sąvartyne sąnaudos turi būti vienodos visose atliekų tvarkymo regiono savivaldybėse, o atliekų tvarkymo paslaugos kaina atliekų turėtojui neturi priklausyti nuo atliekų turėtojo nutolimo nuo atliekų tvarkymo regioninio sąvartyno.

Artimumo ir pakankamumo principai – atliekų tvarkymo sistemos veiksmingumas tiesiogiai priklauso nuo artimumo ir pakankamumo principų taikymo. Vadovaujantis šiais principais, netinkančios perdirbti ar kitaip naudoti atliekos turi būti šalinamos artimiausiame tinkamai įrengtame atliekų šalinimo įrenginyje. Šie principai taikomi tik šalinant atliekas, bet ne jas naudojant.

Visuotinum principas – viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems atliekų turėtojams, išskyrus įstatymų numatytas išimtis.

Gamintojų atsakomybės principas – atliekų tvarkymo sistema turi remtis gamintojo atsakomybės už gaminių poveikį aplinkai principu, nes gamintojas, priimdamas svarbius sprendimus gaminių ir technologinio proceso projektavimo ir gamybos organizavimo stadijose, turi didžiausią įtaką šio poveikio formavimui.

Į trumpalaikę Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą įtrauktos visos priemonės, reikalingos rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtrai ir Valstybinio bei Šiaurinio regiono atliekų tvarkymo planų užduotims įgyvendinti.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo principai užtikrinami, įtraukiant į įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą (rinkliavą) visas jų surinkimo ir tvarkymo sąnaudas, kurias sudaro:

- › Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo į regioninį sąvartyną išlaidos;
- › atliekų priėmimo ir šalinimo įkainis Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.

4.7 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plane numatytos priemonės nedidina esamų komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo išlaidų, nes numatytos priemonės yra dengiamos Gamintojų ir Importuotojų Asociacijos (atliekų tvarkytojų) lėšomis. Kitos priemonės yra finansuojamos savivaldybės ar Aplinkos ministerijos lėšomis.

Kuriamos Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos poveikis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydžiui įvertintas rengiant paraišką 2007-2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonei „Atliekų tvarkymo sistemos plėtra“. Žemiau esančioje lentelėje pavaizduota, kaip pasikeis vietinės rinkliavos dydis, kai bus sukurta nauja komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

38 Lentelė. Šiaulių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos kaštai¹³

	Mato vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atliekų tvarkymo kaina iš viso	Lt/t	240,85	240,85	312,24	312,24	312,24	312,24	312,24
Atliekų surinkimo ir transportavimo vidutinė kaina Šiaulių regione	Lt/t	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95	174,95
Atliekų priėmimo ir šalinimo įkainis Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne.	Lt/t	65,9	65,9	65,9	65,9	65,9	65,9	65,9
MBA	Lt/t			71,39	71,39	71,39	71,39	71,39
Vidutinės NŪ disponuojamos pajamos Šiaulių regione	Lt	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68	25079,68
Vidutinė atliekų susidarymo norma NŪ	t	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715	0,68715
NŪ sąnaudos KA tvarkymui	Lt/met us	165,5001	165,5001	214,5558	214,5558	214,5558	214,5558	214,5558
NŪ pajamų dalis tenkanti KA tvarkymui	proc.	0,66%	0,66%	0,86%	0,86%	0,86%	0,86%	0,86%

¹³ Galimybių studija „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas - Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“, 2013 m.

2013 metais parengtoje Galimybių studijoje 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „Aplinka ir darnus vystymasis“ VP3-3.2-AM-01-V priemonė „Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas - Šiaulių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ numatytos investicijos į regioninių atliekų apdorojimo įrenginių (MBA) statybą, kad padidins „vartų mokestį“.

4.8 Savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai

Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2014-2020 metų laikotarpiu.

Būklė vertinama kas du metus ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera - pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera - pasiekta 70-100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama - 50-70 proc. rezultato; Bloga - pasiekta <50 proc. rezultato.

39 Lentelė. Plano vertinimas.

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹⁴	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 % komunalinių atliekų; - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 % komunalinių atliekų.	< įrašyti metų rezultatus>	Labai gera - pasiekta 100% planuojamo rezultato; Gera - pasiekta 70-100% planuojamo rezultato; Patenkinama - 50-70% rezultato; Bloga - pasiekta <50% rezultato.
kiek gyventojų (pagal savivaldybes), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100% užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	
kokie sukurti mišrių komunalinių atliekų ir jose esančių biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo pajėgumai, palyginti su per metus susidarančiu mišrių	tonomis ir procentais	Sukurti pajėgumai rajone 0 %, regione pajėgumai 100 %	< įrašyti metų rezultatus>	

¹⁴ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

komunalinių atliekų ir jose esančių biologiškai skaidžių atliekų kiekiu				
kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis ir procentais, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 50 % komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti 2016 metų rezultatus >	

* Kelmės rajono savivaldybės administracija ir ŠRATC kiekvienais metais pateiks informaciją apie tai, kaip atsižvelgiant į nurodytus kriterijus įgyvendinti planuojami rezultatai.

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius:

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	4) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	5) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	6) Iš gyventojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	7) Iš juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	8) Atskirai surinktų buitės elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	9) Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	10) Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	11) Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	12) Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mažėjimas
	13) Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu,	Mažėjimas

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
	procentais	

4.9 Plano įgyvendinimas, peržiūra ir atskaitomybė

Kelmės rajono savivaldybė atsakinga už Plane nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą. Planą įgyvendina ir už Plano priemonių vykdymą bei priemonių vykdymo koordinavimą pagal kompetenciją atsako Kelmės rajono Turto valdymo skyrius.

Plano įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš Europos Sąjungos paramos ir kitų teisėtai gautų lėšų. Taip pat rekomenduojama savivaldybei dalyvauti įgyvendinant Planą, naudojant savivaldybės biudžeto lėšas.

Planą įgyvendinančios institucijos pasibaigus biudžetiniams metams, iki kitų metų vasario 1 d., teikia Aplinkos ministerijai ataskaitas, kaip vykdomos Plano įgyvendinimo 2014–2020 metų priemonės. Ataskaitose sujungiama praėjusių ir ankstesnių metų informacija, taip pat nurodomos priežastys, kodėl priemonės neįgyvendintos.

Kelmės rajono savivaldybė atsakinga už Plano atnaujinimą pasibaigus 2014-2020 metų planavimo laikotarpiui.

5 Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 m.

Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 2014-2020 metų įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokią naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

40 Lentelė. Kelmės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 2014-2020 metų įgyvendinimo priemonės

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai (Savivaldybės)	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, litais
1. Siekti, kad komunalinių atliekų susidarymas savivaldybėje augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų ES valstybių narių vidurkio	1.1. tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus	1.1.1. Atnaujinti ir patvirtinti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles	Dokumentų parengimas	Iki 2015 m. sausio 1 d.	ŠRATC/ Savivaldybė	ŠRATC lėšos	5 000
		1.1.2. Parengti ir patvirtinti diferencijuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimus	Dokumentų parengimas	Iki 2016-01-01	ŠRATC/Savivaldybė	ŠRATC lėšos	5 000
	1.2. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje	1.2.1. Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas	Papildyti esamas sutartis komunalinių atliekų surinkėjams nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	Savivaldybė, ŠRATC, atliekų surinkėjai	Savivaldybės/ ŠRATC / Atliekų surinkėjų lėšos	10 000 Lt per metus
		1.2.2. Informuoti visuomenę apie antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje	Sutartyse su GIO nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC /Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Savivaldybės/ ŠRATC / Gamintojų ir importuotojų lėšos	

2. mažinti sąvartnyuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą		1.2.3. Informuoti visuomenę apie EEĮ atliekų tvarkymą	Sutartyse su EEĮ tvarkytojais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/ Savivaldybė/ Gamintojai ir importuotojai	Savivaldybės/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų lėšos	
		1.2.4. Informuoti visuomenę apie pavojingųjų atliekų tvarkymą	Sutartyse su pavojingų atliekų surinkėjais nustatyti prievolę dėl visuomenės informavimo	Du kartus per metus	ŠRATC/Savivaldybė/ atliekų surinkėjai	Savivaldybės, Atliekų surinkėjų lėšos	
		1.2.5. Dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika		2014-2020 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos, valstybės lėšos	5 000 per metus
	2.1. sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	2.1.1. Pastatyti Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius	2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ES, valstybės parama, ŠRATC paskola	Bendros investicijos į projektą 21 mln. Lt
		2.1.2. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatacija	Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių operatoriaus kontrolė	Nuo 2016 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos,	

		2.1.3. Priimti savivaldybės sprendimą dėl komunalinių atliekų apdorojimo/tvarkymo įrenginių (pvz. maisto atliekų apdorojimo įrenginius) įrengimo reikalingumo	Savivaldybės Tarybos sprendimas	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos	
		2.1.4. Išanalizuoti atskiro maisto atliekų surinkimo ir perdirbimo galimybes Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių teritorijoje	Parengti Savivaldybės ar Šiaulių regiono savivaldybių (bendrą ar kooperuojantis atskiroms savivaldybėms) Galimybių studiją nustatant technines ir ekonomines tokio maisto atliekų srauto tvarkymo galimybes	2014-2015 m.	Savivaldybė / ŠRATC	Savivaldybės lėšos, kitos lėšos	50 000
		2.1.5. Remiantis galimybių studijos dėl atskirai surinktų maisto atliekų infrastruktūros poreikio rezultatais, sukurti reikiamus maisto atliekų perdirbimo pajėgumus	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis planuojant ir statant maisto atliekų apdorojimo įrenginius	2017-2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES, valstybės parama, ŠRATC paskola	Pagal GS duomenis
		2.1.6. Organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų	Bendradarbiauti su ŠRATC ir kitomis savivaldybėmis parenkant	2018 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES, savivaldybės lėšos, mokesčio	

	kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti	šių atliekų surinkėją (operatorių)			už sąvartynuose šalinamas atliekas lėšos, kitos lėšos	
	2.1.7. Užtikrinti pastovų žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų kiekį		Nuolat	Savivaldybė/ ŠRATC/ Atliekų surinkėjas / Gamintojų ir importuotojų organizacija	Savivaldybės /Gamintojų ir importuotojų lėšos	
	2.1.8. Gyventojams ar kitiems asmenims (pvz. , gėlių paruošėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą susidarymo vietoje		2015 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES, savivaldybės lėšos, kitos lėšos	100 000
	2.1.9. Aprūpinti individualių namų gyventojus biologinių atliekų kompostavimo dėžėmis ar konteneriais	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę aprūpinti naujus Rinkliavos mokėtojus kompostavimo dėžėmis	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ atliekų surinkėjas	Atliekų tvarkytojų lėšos, kitos lėšos	

		2.1.10. Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra	Aprūpinti individualių namų gyventojus kompostavimo dėžėmis arba paskatinti gyventojus kompostuoti savos gamybos kompostavimo įrenginiuose ir pan.. Užtikrinti sklandų bendradarbiavimą tarp dėžių dalintojo (atliekų surinkėjas) bei ŠRATC (užduoties vykdytojo) bei finansuotojo	2015-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES paramos lėšos/ savivaldybių biudžetų lėšos, kitos lėšos	
2.2. Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas	2.2.1. Pastatyti konteinerius antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose	Papildomai įrengti aikštes		2014-2017 m.	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacija	Gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos, gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos/ ŠRATC lėšos	
	2.2.2. Atliekų priėmimo punktų eksploatavimas / praplėtimas arba uždarymas	Priimti sprendimą dėl Atliekų priėmimo punktų skaičiaus (uždarymo ar praplėtimo) savivaldybės teritorijoje		2014-2017 m.	Savivaldybė / ŠRATC	ŠRATC lėšos	

		2.2.3. Papildančių sistemų diegimas	Sudaryti sutartis su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis dėl papildančių sistemų plėtros	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų asociacija	ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų lėšos	
		2.2.4. Pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Rinkliavos lėšos	
		2.2.5. Didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu	Papildyti esamas sutartis su komunalinių atliekų surinkėju ir nustatyti prievolę	Ne rečiau kaip du kartus per metus	Savivaldybė / atliekų surinkėjas/ ŠRATC	Rinkliavos lėšos	
		2.2.6. Plėtoti Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų asociacijomis nustatyti prievolę dėl šio kiekio surinkimo	2014-2015 m.	ŠRATC/ Gamintojai ir importuotojai/ Savivaldybė	Gamintojų ir importuotojų/ ŠRATC lėšos	
		2.2.7. Numatyti ir taikyti tekstilės atliekų surinkimo priemonės (konteineriai)	Papildyti Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių išdėstymo schemas numatant konteinerius praplečiant antrinių žaliavų aikšteles.	2014-2020 m.	Savivaldybė/ ŠRATC	ES paramos lėšos	140 000
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai	3.1. užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams	3.1.1. Atnaujinti ir / papildyti konteinerių	Paskelbti konkursą dėl konteinerių išdėstymo	Iki 2015 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	50 000

saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	išdėstymo schemą	schemos parengimo				
		3.1.2. Aikštelių įrengimas			ŠRATC	ES, ŠRATC lėšos	Pagal naujų konteinerinių aikštelių poreikį
		3.1.3. Aprūpinti individualių namų gyventojus konteineriais Pakuotės ir stiklo atliekoms surinkti	Sutartyse su Gamintojų ir importuotojų organizacijomis (tarp ŠRATC, Gamintojų ir importuotojų organizacijų ir atliekų surinkėjų) nustatyti prievolę dėl atliekų turėtojų aprūpinimo trūkstamais konteineriais. Pasirašytose sutartyse nurodyti pakuočių surinkimo užduotis vadovaujantis VATP 2014-2020 m.	Nuolat pagal poreikį	Savivaldybė/ ŠRATC/ Gamintojų ir importuotojų organizacijos	Gamintojų ir importuotojų lėšos, Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos	
		3.1.4. Pagal poreikį atnaujinti ir /papildyti konteinerių išdėstymo schemas pagal galimus teisės aktų pakeitimus		Nuolat pagal poreikį 2014-2020 m.	Savivaldybė	Savivaldybės lėšos	
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų	4.1. tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį	4.1.1. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus, siekiant		2014-2015 m.	ŠRATC	ŠRATC/ Savivaldybės lėšos (vietinė	

tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę bei tobulinti atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą	reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę	įvertinti biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduoties vykdymą				rinkliava)	
		4.1.2. Vykdyti mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus	Papildyti sutartis su atliekų surinkėju dėl prievolės reguliariai vykdyti komunalinių atliekų kiekio tyrimu	2014-2015 m.	ŠRATC / Atliekų surinkėjas	Savivaldybės lėšos (vietinė rinkliava) / Atliekų surinkėjo lėšos	
	4.2. tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą	4.2.1. Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo ir paslaugos teikimo vykdant komunalinių atliekų surinkimo elektroninį identifikavimą	Papildyti esamas sutartis su Atliekų surinkėju įtraukiant minimalius kokybės reikalavimus nurodytus Aplinkos ministerijos dokumentuose	2014-2015 m.	Savivaldybė /ŠRATC / Atliekų surinkėjas	Savivaldybės lėšos / Atliekų surinkėjo	
		4.3. griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą	4.3.1. Vykdyti nuolatinį atliekų surinkėjų veiklos monitoringą	Pastoviai	Savivaldybė/ ŠRATC	ŠRATC lėšos	
		4.3.2. Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę	Darbuotojų kontrolė	2014-2020 m.	ŠRATC, Šiaulių regiono savivaldybių administracijos atstovai,	Savivaldybės lėšos	40 000 Lt per metus

					aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai		
5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje	5.1. didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje	5.1.1. šviesti ir informuoti visuomenę: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas		2015-2020 m.	Savivaldybė, ŠRATC	ES struktūrinių fondų lėšos, LR valstybės biudžeto lėšos	
		5.1.2. bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, rengti ir įgyvendinti bendrus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektus		2014-2020 m.	Savivaldybė	Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšos	
	5.2. tobulinti savivaldybės darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais	5.2.1. dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose, darbinuose susitikimuose;		2014-2020 m.	Savivaldybė, Aplinkos apsaugos agentūra	LR valstybės biudžeto lėšos	

		organizuoti bendrus renginius su savivaldybių, atliekų surinkėjų ir tvarkytojų asociacijomis, skleisti gerą bendradarbiavimo patirtį Savivaldybės interneto svetainėje					
--	--	--	--	--	--	--	--

